

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/41/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8714212844
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8714212844.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Karola Krochtu právnej veci žalobcov: 1/ U. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. č. XX, F., štátny občan SR, 2/ U. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. mlynom č. 4, U., štátny občan SR, 3/ R. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. č. XX, V., štátny občan SR, 4/ mal. G. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. mlynom č. 4, U., štátny občan SR, 5/ mal. B. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. mlynom 4, U., štátny občan SR, žalobkyne 4, X zastúpené zákonným zástupcom - otcom U. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. mlynom č. 4, U., 6/ mal. R. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. č. XX, V., štátny občan SR, 7/ mal. Z. T., nar. XX.XX.XXXX, F. č. XX, V., štátny občan SR, žalobcovia 6, 7 zastúpení zákonným zástupcom - matkou R. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. č. XX, V., všetci právne zastúpení advokátskou kanceláriou Kolíková & Partners, s.r.o., Radvanská č. 21, Bratislava, IČO: 47 239 441, proti žalovaným: 1/ Generali Poistovňa, a.s., Lamačská cesta 3/A, Bratislava, IČO: 35 709 332, zastúpený: MST PARTNERS, s.r.o., Laurinská č. 3, Bratislava, IČO: 36 861 545, 2/ C. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. č. XXX/XX, X., štátny občan SR, zastúpený: JUDr. Milan Sivý, advokát, Námestie sv. Egídia č. 3006/116, Poprad v konaní o náhradu škody - majetkovej ujmy a nemajetkovej ujmy s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného v 1.rade a žalovaného v 2.rade proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 21C/156/2014-722 zo dňa 19.10.2017 v spojení s uznesením č.k. 21C/156/2014-930 zo dňa 24.01.2019 takto

rozhodol:

Návrh žalovaného v 1.rade na prerušenie konania podľa ust. § 162 ods. 1 písm. c/ C.s.p.
z a m i e t a .

P o t v r d z u j e rozsudok v spojení s opravným uznesením vo výroku II. o povinnosti žalovaných v 1.a 2.rade zaplatiť žalobkyni v 1.rade majetkovú ujmu v sume 7.446,33 Eur s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne od 03.12.2014 do zaplatenia a nemajetkovú ujmu v sume 40.000,- Eur a povinnosti žalovaných v 1.a 2.rade zaplatiť žalobcom v 2.a 3.rade každému nemajetkovú ujmu v sume 10.000,- Eur a o povinnosti žalovaných v 1.a 2.rade zaplatiť žalobcom v 4., 5., 6. a 7.rade nemajetkovú ujmu každému po 1.000,- Eur okrem časti týkajúcej sa spôsobu splnenia záväzku žalovanými.

M e n í rozsudok vo výroku o spôsobe splnenia záväzku žalovanými tak, že prisúdené sumy sú žalovaní v 1.a 2.rade povinní zaplatiť žalobcom v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť plniť druhému žalovanému.

Vo zvyšku napadnutej časti žalobu z a m i e t a .

P r i z n á v a žalobcom nárok na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania vo vzťahu k žalovaným v 1.a 2.rade v plnej výške z prisúdenej sumy s tým, že o výške nároku rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. konanie čiastočne zastavil ohľadne majetkovej ujmy vo vzťahu žalobkyne 1 a žalovaných 1 a 2 o sumu 150,- Eur s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne od 03.12.2014 do zaplataenia. II. Žalovaným v 1. a 2.rade uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyňi v 1.rade majetkovú ujmu v sume 7.446,33 Eur s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne od 03.12.2014 do zaplataenia a nemajetkovú ujmu v sume 50.000,- Eur, všetko do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. III. V prevyšujúcej časti v sume 146,67 Eur ohľadne majetkovej ujmy vo vzťahu žalobkyne v 1.rade a žalovaných v 1. a 2.rade žalobu zamietol. IV. Žalovaným v 1. a 2.rade uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom v 2. a 3.rade nemajetkovú ujmu každému po 20.000,- Eur do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. V. Žalovaným v 1. a 2.rade uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom v 4., 5., 6. a 7.rade nemajetkovú ujmu každému po 10.000,- Eur do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. VI. Vo vzťahu k čiastočnému zastaveniu konania súd sporovým stranám náhradu trov konania nepriznal. VII. V zostávajúcej časti žalobcom priznal voči žalovaným právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

2. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil súd prvej inštancie ust. článku 19 ods.1, 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 8 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, § 11, § 13 ods.1,2,3, § 420 ods.1, § 427 ods.1, § 438 ods.1, § 441, § 449 ods.1,2,3 a § 853 ods.1 Občianskeho zákonníka, článkom 3 ods.1 Smernice Rady č. 72/166/EHS z 24.04.1972, článkom 22 a 36 Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/103/ES z 16.09.2009, § 4 ods.1, 2 písm.a/ a § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

3. Súd prvej inštancie konštatoval, že pokiaľ ide o sumu priznanej majetkovej ujmy 7.446,33 Eur, táto pozostáva z nákladov na zdravotnú a ošetrovateľskú starostlivosť v sume 3.870,- Eur (potvrdenie o umiestnení v B. F.. R. zo dňa 06.10.2015 o tom, že poškodený tam bol umiestnený od 18.12.2012 do 01.09.2013, pričom náklady, ktoré uhradila rodina za pobyt boli vo výške 3.870,- Eur, čl. 160); z nákladov na vypracovanie znaleckého posudku znalcom U.. B. v sume 600,- Eur (príjmový pokladničný doklad na čl. 96) - znalecký posudok bol vypracovaný pre účely doloženia poisťovni a tento znalecký posudok má význam aj pre rozhodovanie súdu o výške nemajetkovej ujmy v súvislosti s náhradou škody na zdraví, ktorá by bola uplatnená v prípade, že by nedošlo k smrti poškodeného; z pohrebných nákladov v sume 2.460,42 Eur (listinné dôkazy predložené na čl. 24-32 spisu), túto sumu súd krátil o čiastku 147,50 Eur, ohľadne ktorej žalobu zamietol, nakoľko si ju žalobkyňa 1 uplatnila dvakrát, táto suma je už zahrnutá do pohrebných a cintorínskych služieb TS mesta F.-čl.24, pokladničný doklad čl. 29; z cestovných výdavkov žalobkyne 1, ktoré boli spojené s návštevami manžela R. M. v B. sv. R. vo výške 515,91 Eur. Žalobcovia naposledy zobrali žalobu čiastočne späť o sumu 150,- eur ako majetkovú škodu na motorovom vozidle Babetta. Cestovné výdavky boli uplatnené v uvedenej výške na základe tej skutočnosti, že žalobkyňa 1 cestovala za svojím manželom do B. F.. R. 37 krát, keďže v priemere bola v uvedenom hospici jedenkrát do týždňa v období od 18.12.2012 do 01.09.2013. Spiatočná trasa z bydliska žalobkyne v 1.rade do uvedeného hospicu je 52 km. Technický preukaz osobného vozidla žalobkyne v 1.rade bol predložený, pretože uvedené vozidlo na predmetné cesty používala a technické informácie z technického preukazu boli použité na výpočet cestovných náhrad, konkrétne údaj o priemernej spotrebe paliva - 5,8 litra/100 km. Pri výpočte ceny pohonných hmôt bol použitý priemerný ročný údaj rokov 2013 a 2014 zo zdroja štatistického úradu. Iný spôsob preukázania vynaloženia cestovných nákladov pri použití osobného motorového vozidla prakticky ani nie je možný.

4. Bolo preukázané, že poškodený R. M. bol až do času dopravnej nehody napriek svojmu veku vo výbornej telesnej kondícii, vykonával všetky práce, športoval, bicykloval, lyžoval (čo žalobcovia dokumentovali aj k žalobe priloženými fotografiami) a pravidelne chodil do práce do miestnej firmy P. R..F., kde vykonával údržbárske práce na základe dohody o pracovnej činnosti, o čom žalobcovia predložili potvrdenia zamestnávateľa (v súvislosti s pôvodne uplatneným ušlým ziskom z odmeny za zárobkovú činnosť).

5. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je súdom určovaná voľnou úvahou, vždy však s prihliadnutím na zákonné kritériá závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k neoprávnenému

zásahu do osobnosti došlo. Určenie konkrétnej výšky náhrady potom musí zohľadňovať všetky okolnosti konkrétneho prípadu a musí byť v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä s poukazom na jej intenzitu, rozsah a trvanie. V tejto súvislosti je nutné zdôrazniť, že skúmané zásahy vyvolávajú spravidla ujmu dlhotrvajúcu, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú, k čomu došlo aj v tomto prípade. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd 1. inštancie ďalej prihliadol predovšetkým na výšku bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia (241.851,- Eur), ktorá by mohla byť uplatnená za života poškodeného.

6. Zmyslom a cieľom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov je pokryť z poistenia náhradu ujmy v najširšom význame slova. Riziko vzniku škôd pri prevádzke dopravných prostriedkov je vysoké a nie je opodstatnené obmedzovať poistné plnenie a prenášať ho na osoby, ktoré práve za účelom nepredvídateľných situácií sú povinne zmluvne poistené, vrátane vodičov (NS SR 3Cdo/228/2012).

7. Ďalej je potrebné dodať, že smrť manžela, otca a starého otca žalobcov bola nepochybne nečakaná, tragická, žalobcami nezavinená udalosť, ktorá do ich života zasiahla a nenávratne pretrhala dovtedajšie väzby, čím žalobcovia stratili možnosť realizovať a ďalej rozvíjať svoj rodinný život vo vzťahu k nebohému. Žalobcovia v 1., 2., 3., 6.rade v tejto súvislosti podrobne popísali charakter vzťahov existujúcich medzi nimi a poškodeným. Súd 1. inštancie mal za to, že nie je na mieste limitovať výšku náhrady porovnávaním s rozhodnutiami týkajúcimi sa iných skupín poškodených, pretože nie je možné „kategorizovanie“ poškodených podľa veku, stavu a pod. (námetka žalovaného v 2.rade ohľadne veku poškodeného).

8. Zamietnutie návrhu na doplnenie dokazovania žalovaných v 1. a 2.rade znaleckým dokazovaním na určenie miery spoluzodpovednosti poškodeného na vznik škody nepoužitím prilby, odôvodnil súd prvej inštancie tým, že vykonanie citovaného znaleckého dokazovania by bolo neúčelné vzhľadom na už vykonané znalecké dokazovania a jeho nariadenie nie je odôvodnené preukázaným skutkovým stavom.

9. Žalobkyňa 1 si uplatnila úroky z omeškania zo sumy majetkovej škody vo výške 5,05 % za obdobie omeškania od 03.12.2014 do zaplatenia.

10. Podľa § 517 Občianskeho zákonníka dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní a ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania. Podľa § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, v znení účinnom od 01.02.2013, výška úrokov omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu. Za účelom zjednodušenia si žalobkyňa 1 uplatnila jednotnú výšku úrokov z omeškania pre celú majetkovú škodu pre žalovaných priaznivejšiu (o tri percentuálne body).

11. Súd prvej inštancie konštatoval, že nebolo preukázané spoluzavinenie poškodeného, t.j. opakovane namietané zo strany žalovaného v 2.rade požitie alkoholu poškodeným a obidvoma žalovanými namietané nepoužitie ochrannej prilby. Zároveň súd prvej inštancie poukázal na prístup žalovaného v 2.rade, ktorý absolútne nekorešpondoval s prednesom jeho právneho zástupcu na poslednom pojednávaní, bol bez akejkoľvek empatie a elementárnej ľudskosti.

12. Výrok o trovách konania odôvodnil súd prvej inštancie ust. § 255 ods.1, § 262 ods.1,2 a § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej C.s.p.). V zmysle ust. § 257 C.s.p. rozhodol o náhrade trov konania čo do čiastočného zastavenia konania vzhľadom na dôvod čiastočného späťvzatie a to rozhodnutie o dedičskom konaní a v zmysle ust. § 255 ods.1 C.s.p. rozhodol o náhrade trov konania v zostávajúcej časti, v ktorej žalobe vyhovel, nakoľko žalobu zamietol v pomerne nepatrných časti a priznal žalobcom náhradu trov konania voči žalovaným v rozsahu 100 %.

13. Proti tomuto rozsudku včas podal odvolanie žalovaný v 1. rade a to v rozsahu výrokov II., IV., V. a VII. V tejto časti navrhol rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové prejednanie a rozhodnutie. Zároveň si uplatnil vo vzťahu k žalobcom náhradu trov konania. Právne odôvodnil svoje odvolanie ust. § 365 ods.1 písm.b/, e/, f/ a h/ C.s.p. Podľa názoru žalovaného v 1.rade napadnutý rozsudok nie je zákonný a ani správny, keďže opodstatnenosť, ani výška uplatňovaného nároku žalobcov

neboli správne právne posúdené. Právne posúdenie súdu prvej inštancie založené na neodôvodnene extenzívnom ponímaní náhrady škody z povinného zmluvného poistenia považuje žalovaný v 1.rade za protiústavné, neoprávnené zasahujúce do jeho základných práv a slobôd, nezákonné, nesprávne a preto aj absolútne neakceptovateľné, pričom namietal, že je potrebné dôsledne rozlišovať medzi náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ust. § 13 Občianskeho zákonníka a medzi náhradou škody v zmysle ust. § 415 a nasl. Občianskeho zákonníka alebo § 788 a nasl. Občianskeho zákonníka v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení. Skutočnosť, že zákon o povinnom zmluvnom poistení mal pod pojmom škoda na mysli výhradne škodu ako majetkovú ujmu vyčísliteľnú v peniazoch vyplýva tak z gramatického, ako aj z teleologického výkladu tohto zákona. Zároveň nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch môže poškodený uplatniť výhradne voči povinnej osobe, teda voči osobe, ktorá svojím konaním do osobnostných práv poškodeného zasiahla. Zo žiadneho ustanovenia zákona o povinnom zmluvnom poistení nevyplýva povinnosť poisťovne nahradit' okrem škôd, ktoré vyplývajú z rozsahu poistenia v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 Zákona o povinnom zmluvnom poistení, aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do osobnostných práv poškodenej osoby. Pojem škoda podľa ust. § 4 ods. 2 Zákona o povinnom zmluvnom poistení nemožno vykladať tak extenzívne a subsumovať pod neho aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do osobnostných práv. Podklad pre nesprávny záver súdu prvej inštancie neposkytuje právny poriadok Slovenskej republiky a to ani pri využití výkladových metód a ani ustálená rozhodovacia prax všeobecných súdov. Žalovaný v 1.rade v priebehu konania opakovane poukazoval na skutočnosť, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je predmetom poistného krytia v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, čo aj vo svojich vyjadreniach rozsiahlo a podrobne zdôvodnil. Súd prvej inštancie sa s touto rozsiahlou argumentáciou žalovaného v 1.rade vysporiadal v bodoch 54. až 67. odôvodnenia, kde sa s názorom žalovaného v 1.rade nestotožnil, pričom vychádzal najmä z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Prešove č.k. 6Co/40/2016- 184 zo dňa 25. 07. 2017 a poukázal aj na závery uznesenia Ústavného súdu SR I.ÚS 474/2016-17 zo dňa 17.08.2016. S citovanými závermi však žalovaný v 1.rade nesúhlasil. Konštatoval, že rozsah poistného krytia povinného zmluvného poistenia nie je neobmedzený, čo vyplýva priamo zo Zákona o povinnom zmluvnom poistení. Rozsah poistného krytia treba vykladať s ohľadom na znenie zákona a nie s ohľadom na dôvody, pre ktoré sa povinné zmluvné poistenie zriadilo. Ak pritom zákonodarca nezahrmul niektorý typ škody, nemožno ho v zákone nachádzať iba z dôvodu, že by s ohľadom na ekonomický tlak a prípadnú právnu neistotu dotknutých osôb, v zákone zahrnutý mal byť. V tejto súvislosti poukázal žalovaný v 1.rade na rozhodovaciu prax Ústavného súdu SR a Nález sp. zn. PL. ÚS 2/2013 zo dňa 12. 11. 2014 uviedol, z ktorého citoval a zároveň na Nález Ústavného súdu III. ÚS 72/2010. Pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je potrebné vychádzať prvotne z ich doslovného znenia. Súd však musí zároveň prihliadať na účel zákona, systematickú súvislosť jeho ustanovení a požiadavku ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v zmysle čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Konanie orgánov štátu na základe ústavy, v jej medziach, v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy a to bez akejkoľvek výnimky v právnom štáte napiera princípy ústavnosti, zákonnosti a právnej istoty a je nevyhnutným predpokladom zaistenia účinnej ochrany základných práv a slobôd a vylúčenia svojvôle v činnosti štátnych orgánov. Požiadavka na tieto atribúty právnych noriem sa spája s uplatňovaním princípu právnej istoty a ochrany dôvery všetkých subjektov práva v právny poriadok. V tejto súvislosti poukázal žalovaný na rozhodnutia Ústavného súdu PL. ÚS 37/99, PL. ÚS 49/03, PL. ÚS 25/00, PL. ÚS 1/04, PL. ÚS 6/04 alebo PL. ÚS 8/04. Zároveň poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/168/2009, sp. zn. 3Cdo/301/2012 a sp.zn. 8Cdo/219/2016, z ktorých celkom zjavne vyplýva, že metódami gramatického, autentického, ako aj systematického výkladu Zákona o povinnom zmluvnom poistení, ako aj Občianskeho zákonníka možno dospieť k jednoznačnému záveru a to, že Zákon o povinnom zmluvnom poistení nezahŕňa do rozsahu poistného krytia povinného zmluvného poistenia nároky pozostalých osôb po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Vyššie citované rozhodnutia Najvyššieho súdu plne potvrdili závery vyslovené už v skoršom rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Následne žalovaný citoval z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Cdo/168/2009 zo dňa 20.04.2011 so záverom, že poľa súčasnej platnej právnej úpravy možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t.j. podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Následne citoval žalovaný z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Cdo/139/2011 zo dňa 30.10.2012, z ktorého vyplýva, že rozsah poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, v ktorom však náhrada nemajetkovej ujmy zahrnutá nie je. Zároveň žalovaný

poukázal na písomné vyjadrenie Ministerstva spravodlivosti SR predkladané v zmysle článku 23 Štatútu Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12, z ktorého tiež citoval. Zároveň žalovaný v 1.rade konštatoval, že neopomína tú skutočnosť, že Súdny dvor EÚ vydal v roku 2013 rozsudok vo veci Haasová (C-22/12). Označený rozsudok však na výklade slovenského práva nič nemení, čo už podrobne popisoval v priebehu konania. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31.03.2016 sp.zn. 3Cdo/301/2012, z odôvodnenia ktorého tiež citoval. Žalovaný v zmysle judikatúry, na ktorú poukázal zastáva názor, že v zmysle existujúcej právnej úpravy, ako aj jej výkladu náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je zahrnutá do rozsah poistného krytia povinného zmluvného poistenia. Z rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci Haasová uviedol, že keďže slovenské právo neupravuje takúto náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej obetiam usmrteným pri dopravných nehodách v rámci úpravy zodpovednosti poistného za škodu, nie je potrebné, aby tento nárok bol v zmysle rozsudku zahrnutý v poistnom krytí z povinného zmluvného poistenia, a preto rozsudok Haasová nie je v danej veci aplikovateľný. Argumentácia žalovaného v 1.rade ohľadom neexistencie jeho pasívnej legitímácie v tomto konaní je plne v súlade so závermi Najvyššieho súdu SR a opačné závery súdu prvej inštancie sú preto nesprávne. Súd prvej inštancie v bode 22.uviedol, že na poslednom pojednávaní právny zástupca žalobcov vo vzťahu k obrane žalovaného v 1.rade ohľadom neexistencie jeho pasívnej vecnej legitímácie poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu III. ÚS/666/2016 zo dňa 11.10.2016, v ktorom sa Ústavný súd údajne argumentačne vysporiadal s touto právnou otázkou, ako aj s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Cdo/301/2012. K uvedeným otázkam predložil na pojednávaní právny zástupca žalovaného v 1.rade rozsiahle písomné vyjadrenie, kde sa podrobne vyjadril k formálnym, ako aj obsahovým nedostatkom uvedeného uznesenia Ústavného súdu SR. Súd prvej inštancie v bode 23. odôvodnenia rozsudku však iba stroho konštatuje, že uvedené vyjadrenie bolo žalovaným v 1.rade predložené a že tomuto podaniu zodpovedal aj ústny prednes na pojednávaní. V odôvodnení sa súd prvej inštancie k tomu žiadnym spôsobom nevyjadril, dokonca ani neuvádza podstatný obsah vyjadrenia na rozdiel od podrobného opisu prednesov žalobcov. Zároveň žalovaný v 1.rade uviedol, že prípadný nedostatok transpozície Smerníc nemôže pôsobiť v neprospech fyzickej alebo právnickej osoby spoliehajúcej sa na záväznosť platných a účinných noriem vnútroštátneho právneho poriadku. Opačný názor, z ktorého vychádzal súd prvej inštancie je preto nesprávny. Od jednotlivca (súkromnej spoločnosti) nemožno spravodlivo požadovať, aby sa riadil podľa smernice, ktorá bola nesprávne alebo neskoro implementovaná do vnútroštátneho právneho poriadku. Súd prvej inštancie sa hranicami eurokonformného výkladu, ako aj ich aplikáciou v rozsudku nejako nezaoberal. Žalovaný v 1.rade sa následne zaoberal problematikou eurokonformného *contra legem* vnútroštátneho práva. Vnútroštátne súdy by sa mali pri rozpore vnútroštátneho práva a smernice pomocou výkladových metód uplatniteľných vo vnútroštátnom práve pokúsiť vyložiť uplatniteľné ustanovenia vnútroštátneho práva tak, aby bolo v súlade s cieľmi smernice. Súdy pritom nemajú zároveň povinnosť dospieť ku konečnému výkladu vnútroštátneho práva tak, aby bolo v súlade s cieľmi smernice, pokiaľ to vnútroštátne výkladové metódy neumožňujú. Ak takýto výklad možný nie je, zrejme v takom okamihu nastáva situácia, v ktorej by bola nepriama aplikácia smernice „*contra legem*“. Pokiaľ ide o znenie § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z., tento zahŕňa do rozsahu poistného krytia „škodu na zdraví“. Z uvedeného je zjavné, že do rozsahu krytia spadajú škody, ktoré vzniknú vo sfére zdravia poškodeného. Ak by sme pritom aj pojem škoda širšie vyložili ako ujmu, rovnako by v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. išlo iba o ujmu vo sfére zdravia poškodeného. Zásah do osobnostných práv nemožno považovať za zásah do zdravia v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. Pojem „škoda na zdraví“ totiž nemožno extenzívne vyložiť tak, že doň spadá aj nemajetková ujma za zásah do súkromného a rodinného života bez toho, aby došlo k popretiu významu slova „zdravie“. Eurokonformný výklad má svoje limity, pričom jedným zo zásadných obmedzení je princíp právnej istoty, ktorý musí byť aj v prípade eurokonformného výkladu dodržaný. Zároveň žalovaný v 1.rade konštatoval, že súd prvej inštancie neprihliadol na princípy pri eurokonformnom výklade Zákona o povinnom zmluvnom poistení a zároveň, že je nepochybné, že k škodnej udalosti v danej veci došlo ešte predtým ako bol vydaný rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci Haasová. Obmedzenie uplatnenia priameho účinku smerníc voči jednotlivcovi bolo významnou mierou motivované práve princípom právnej istoty. Bolo by preto absurdné, aby tieto obmedzenia boli obchádzané prostredníctvom účinku nepriameho. Povinnosť vnútroštátneho súdu odvolávať sa na obsah smernice pri výklade príslušných pravidiel jeho vnútroštátneho práva dosahuje limit, keď takýto výklad vedie k tomu, že jednotlivcovi je uložená povinnosť stanovená smernicou, ktorá nebola transponovaná alebo konkrétnejšie, keď má na základe smernice a pri absencii zákona prijatého na jej vykonanie za následok stanovenie alebo sprísnenie trestnoprávnej zodpovednosti osôb, ktoré konajú v rozpore s ustanoveniami uvedenej smernice. Ako dôkaz poukázal žalovaný v 1.rade na rozsudok Súdneho dvora EÚ C-168/1995, z ktorého citoval. Súd prvej inštancie však nijako

nevzal do úvahy hranice eurokonformného výkladu zákona judikované Súdny dvorom EÚ, v dôsledku čoho rozhodol nesprávne (body 55.-61. Rozsudku). Žalovaný následne uviedol, že ak by bol v danej veci potrebný eurokonformný výklad Zákona o povinnom zmluvnom poistení, bol by neprípustný z dôvodu, že tento výklad smeruje contra legem, porušuje princíp právnej istoty aj zákaz retroaktivity a zároveň vedie k vzniku povinnosti súkromného subjektu na základe smernice, čím sa obchádza zákaz priameho účinku smerníc na súkromné subjekty. Následne žalovaný v 1.rade namietal, že výška náhrady nemajetkovej ujmy, priznaná súdom prvej inštancie v napadnutom rozsudku je neprimerane vysoká. Určenie konkrétnej výšky náhrady musí zohľadňovať všetky okolnosti konkrétneho prípadu a musí byť v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Súd prvej inštancie v bode 71. neuviedol žiadne konkrétne mimoriadne okolnosti, ktorými by sa práve tento prípad odlišoval od iných prípadov, na ktoré žalovaný v 1. rade vo svojich vyjadreniach už poukazoval, v ktorých zahynuli maloleté deti alebo v ktorých maloleté deti prišli o rodičov a v týchto prípadoch boli priznané oveľa nižšie náhrady, ako napadnutým rozsudkom. Vo veľkej časti odôvodnenia rozsudku súd len opisuje skutkové tvrdenia žalobcov, ich subjektívne veľmi zlé prežívanie vzniknutej situácie, samotnú závažnosť a nenapraviteľnosť vzniknutej ujmy, ktorú žalovaný v 1.rade nespochybňuje, avšak táto nemôže byť hlavným kritériom pre priznanie tak vysokej náhrady v peniazoch. Ani nevhodný prístup žalovaného v 2.rade ako vinníka uvedenej nehody, na ktorý poukazuje súd v bode 77. odôvodnenia rozsudku, ktorý sa pozostalým neospravedlnil, nepripúšťal si akúkoľvek zodpovednosť a správal sa aj na pojednávaniach bez akejkoľvek empatie a elementárnej ľudskosti, nemôže byť sankcionovaný priznaním tak vysokej náhrady nemajetkovej ujmy. O to viac však tento nevhodný a iste morálne odsúdeniahodný prístup žalovaného v 2.rade nemôže dopadať na žalovaného v 1.rade. Na oveľa nižšie sumy priznávané súdmi v obdobných konaniach žalovaný v 1.rade už poukazoval vo svojich vyjadreniach v priebehu konania. Výška týchto náhrad pritom nebola vždy limitovaná petitom žalôb. Žalovaný v 1.rade poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 04.04.2012 sp.zn.:5Cdo 244/2011, kde priznaná náhrada nemajetkovej ujmy rodičom predstavovala sumu vo výške 30.000,- Eur a súrodencovi sumu vo výške 10.000,- Eur z pôvodne žiadaných 66.387,84 Eur pre rodičov a 33.193,92 Eur pre súrodencu, alebo uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo/292/2009 zo dňa 07.12.2009, ktorým bolo odmietnuté dovolanie a predošlým konaním bola manželke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do súkromného a rodinného života spôsobeného smrťou manžela vo výške 200.000,- Sk, čo je 6.638,78 Eur z pôvodne žiadaných 183.562,37 Eur. Najvyšší súd SR uviedol, že vzhľadom na uplatnenú výšku nemajetkovej ujmy vo výške 5.530.000,- Sk, teda 183.562,37 Eur, zmyslom zadosťučinenia nie je zábezpeka, zdroj obživy, či náhrada príjmov; nemôže ísť ani o neprimerané obohatenie. Platí pravidlo, podľa ktorého výška relatívnej náhrady nesmie byť zrejším bezdôvodným obohatením osoby dotknutej neoprávneným zásahom a súčasne by nemala byť pre pôvodcu neoprávneného zásahu jednoznačne likvidačná. Ide o Nález Ústavného súdu ČR zo dňa 06.03.2012, sp.zn. I.ÚS 1586/09. Napokon aj obeť úmyselných násilných trestných činov a pozostalí po nich sú podľa zákona č. 215/2006 Z.z. odškodňované maximálnou sumou predstavujúcou päťdesiatnásobok minimálnej mzdy, t.j. v súčasnosti 21.750,-Eur. Ak teda pri smrti spôsobenej úmyselným, dokonca násilným trestným činom zákon priznáva obetiam, resp. pozostalým po nich maximálne sumu 21.750,- Eur, náhrada za smrť spôsobenú konaním z nebanlivosti by mala byť nižšia. Nepochybne ide v prípadoch úmyselných násilných trestných činov o závažnejšie konanie páchatel'a, ako je to pri dopravnej nehode zavinennej z nebanlivosti. Ak chcel súd prvej inštancie rozsudkom zvrátiť doterajšiu rozhodovaciu prax súdov, resp. posunúť vyššie limity náhrady nemajetkovej ujmy, neodôvodnil v tomto rozsudku dostatočne, čím konkrétne je uvedený prípad natoľko odlišný oproti obdobným prípadom. Rozhodne nemožno súhlasiť ani s tým, že súd prvej inštancie pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy prihliadol ako uvádza v bode 71. na výšku bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, t.j. 241.851,- Eur, ktorá by mohla byť uplatnená za života poškodeného. Pritom však na nevyplatení tejto náhrady za života poškodeného sa podieľala najmä dĺžka trestného konania v uvedenej veci, kde vinník nehody najprv prejavoval záujem uzavrieť dohodu o vine a treste, neskôr popieral akúkoľvek zodpovednosť, pričom k smrti poškodeného došlo 01.09.2013 a žalovaný v 2.rade bol právoplatne uznaný za vinného až 30.01.2014. Súd prvej inštancie zaviazal na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch žalovaného v 1.rade a žalovaného v 2.rade solidárne, čiže spoločne a nerozdielne. Žalovaný v 1.rade poukázal na skutočnosť, že o pasívnu solidaritu nemôže ísť v tom prípade, keď sa zodpovednosť viacerých zodpovedných subjektov riadi rôznymi režimami zodpovednosti. Napriek tomu, že žalovaný v 1.rade je presvedčený o tom, že nie je pasívne legitimovaným subjektom, žalobcovia odvodzujú pasívnu legitimáciu žalovaného v 1. rade ako poisťovne ustanovením § 15 ods. 1 Zákona o povinnom zmluvnom poistení. U žalovaného v 2.rade odvodzujú žalobcovia základ svojho nároku z ustanovení Občianskeho zákonníka § 420 a § 427 Občianskeho zákonníka. Ak súd mal za to, že žalovaný v 1.rade je pasívne legitimovaný, nemal ho zaviazat' spolu so žalovaným v 2.rade solidárne,

nakoľko zo žiadneho právneho predpisu aplikovateľného v tomto konaní takýto záver nemožno vyvodiť. Poškodený si môže sám zvoliť v zmysle ust. § 15 ods. 1 Zákona o povinnom zmluvnom poistení, či podá žalobu voči škodcovi, teda poistenému alebo voči poisťovateľovi alebo voči obom naraz. V tejto súvislosti poukázal žalovaný v 1. rade na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 15.05.2013 sp. zn.: 15Co171/2012. Následne žalovaný v 1. rade namietal, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Súd prvej inštancie vykonával dokazovanie ohľadom spoluzavinenia poškodeného v dôsledku nepoužitia ochrannej prilby predpísaným spôsobom. Pri dokazovaní sa opieral o svedecké výpovede svedkov, ktorí videli poškodeného v čase pred nehodou, avšak nie bezprostredne pri nehode, ďalej o výpovede svedkov, ktorí poznali obvyklé zvyklosti poškodeného v nosení prilby a potvrdili, že poškodený bol svedomitý, dôsledný a vždy používal prilbu. Tieto skutočnosti súd považoval za rozhodujúce pre preukázanie toho, že poškodený mal v čase nehody prilbu na hlave a mal ju aj zapnutú, ako vyplýva z odôvodnenia rozsudku. Avšak zo znaleckého posudku znalca z odboru dopravy C.. E. zo dňa 28.02.2013 vyplýva, na čo opakovane poukazoval žalovaný v 1. rade v priebehu konania, že znalec dospel k záveru o tom, že poškodený nemal v čase nehody prilbu riadne zapnutú. Tento záver znalec vyvodil najmä z veľmi malého poškodenia prilby pri nehode a z nepoškodeného upínacieho mechanizmu, čo nasvedčovalo tomu, že prilba spadla z hlavy poškodeného ešte pred nárazom na vozovku práve preto, že nebola riadne zapnutá. U.. B. uviedol vo svojich posudkoch, resp. výpovediach, že správne použitá prilba výrazne znižuje pravdepodobnosť takých ťažkých zranení hlavy, aké utrpel poškodený. U.. F. pri svojom výsluchu dňa 24.05.2013 dokonca uviedol, že ako je zrejmé z vyšetrovacieho spisu, v čase nehody poškodený nemal na hlave riadne upevnenú ochrannú prilbu, čo je najväčšou príčinou vzniku závažných mozgových zranení. Hoci ako uvádza súd prvej inštancie v bode 31.11 odôvodnenia, z predmetného vyjadrenia znalca nie je jasné a konkrétne špecifikované, akú časť vyšetrovacieho spisu zoberal za základ pre toto svoje konštatovanie, keďže ani v znaleckom posudku C.. E. nie je výslovne konštatovaný záver, že poškodený nemal na hlave riadne upevnenú ochrannú prilbu, hoci tento záver z obsahu posudku a z výpovede znalca C.. E. jednoznačne vyplýva, možno oprávnené usudzovať, že znalec U.. F. dospel k tomuto záveru na základe veľmi ťažkých zranení hlavy poškodeného v spojitosti s veľmi malým poškodením prilby, ktoré konštatoval vo svojom posudku C.. E.. Podľa názoru žalovaného v 1. rade súd vyhodnotil uvedené skutočnosti nesprávne a v prospech poškodeného. Zvyklosti poškodeného s používaním prilby a výpovede svedkov, ktorí videli poškodeného pred nehodou s nasadenou prilbou na hlave považoval súd prvej inštancie nesprávne za dôležitejšie pri dokazovaní tejto otázky, ako závery znalca C.. E., vychádzajúce z malého fyzického poškodenia prilby. Jednoznačné preukázanie správneho, či nesprávneho použitia prilby navrhovali žalovaný v 1. rade a žalovaný v 2. rade zistiť ďalším znaleckým dokazovaním, ktoré však súd zamietol, pričom to dostatočne neodôvodnil v bode 74. odôvodnenia. Otázka správneho použitia prilby poškodeným však bola zásadnou otázkou pre posúdenie spoluzavinenia poškodeného a teda aj pre určenie výšky náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy, ktorých sa domáhajú žalobcovia. Nevykonaním tohto navrhnutého dôkazu teda súd znemožnil dôkladné objasnenie jednej z rozhodujúcich skutočností, potrebných pre jeho rozhodnutie a týmto postupom dospel aj k nesprávnemu skutkovému zisteniu o správnom použití ochrannej prilby poškodeným. Zároveň žalovaný v 1. rade namietal nepreskúmateľnosť rozhodnutia a poukázal na znenie ust. § 220 ods. 2 a 3 C.s.p. V rozsudku sa v rozpore s ust. § 220 C.s.p. neuvádza ako súd vyhodnotil argumentáciu žalovaného v 1. rade týkajúcu sa hraníc prípustnosti eurokonformného výkladu právneho priadku Slovenskej republiky (poukazovanie žalovaného v 1. rade na neprípustnosť tzv. eurokonformného výkladu z dôvodu, že je contra legem, že odporuje princípom právnej istoty a podobne). Ak už pritom súd prvej inštancie dospel k záveru o potrebe tzv. eurokonformného výkladu o povinnom zmluvnom poistení, mal odôvodniť, že tento výklad bol v danom prípade v limitoch jeho prípustnosti tak, ako ich stanovuje súdna prax Súdneho dvora Európskej únie alebo nie a na základe toho odôvodniť výrokovú časť rozsudku. To sa však nestalo. Rovnako sa súd vôbec nevyšporiadal s judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Je zrejmé, že súd prvej inštancie sa odklonil od stabilizovanej judikatúry Najvyššieho súdu SR, v zmysle ktorej do rozsahu poistného krytia povinného zmluvného poistenia nepatria nároky pozostalých blízkych osôb po obetiach dopravnej nehody na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Tento svoj odklon nijako relevantne neodôvodnil. Nie je zrejmé na základe ktorého na základe ktorého relevantného ustanovenia európskej legislatívy pristúpil súd k eurokonformnej interpretácii zákona o povinnom zmluvnom poistení. Súd ani nevysvetlil, ako dotknuté smernice a rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci Haasová (C- 22/12) účinkujú na horizontálne vzťahy povinného zmluvného poistenia. Na základe uvedeného je rozsudok nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov.

14. Zároveň žalovaný v 1.rade navrhol prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm.c/ C.s.p. Z dôvodu jednoznačného odstránenia pochybností pri stanovení odpovede na otázku zásadného právneho významu, ktorá je predmetom tohto konania, žalovaný v 1.rade navrhol, aby konajúci súd toto konanie v zmysle ustanovenia § 162 ods. 1 písm. c/ C.s.p. prerušil a aby sa obrátil na Súdny dvor EÚ s prejudiciálnou otázkou v nasledovnom znení: „Je možné s ohľadom na rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12 (Katarína Haasová / Rastislav Petřík, Blanka Holingová), ako aj s prihliadnutím na princípy právnej istoty a zákazu retroaktivity vykladať či. 1 ods. 1 smernice Rady 84/5/ EHS v spojení s či. 3 ods. 1 smernice 72/166/EHS tak, že na ich základe je vnútroštátny súd oprávnený uložiť poisťovni v rámci poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel povinnosť poskytnúť pozostalým po obetiach dopravnej nehody spôsobenej poisteným poistné plnenie spočívajúce v náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do ich práva na rodinný a súkromný život napriek tomu, že vnútroštátne právo (čo v prípade Slovenskej republiky opakovane potvrdila rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky) takýto nárok nezahŕňa do rozsahu poistného krytia poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, v dôsledku čoho poisťovne v poistných zmluvách nezahrnuli tento nárok do rozsahu poistného krytia poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a teda s týmto nárokom ani nekalkulovali pri určení výšky poistného na poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel“?

15. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal včas odvolanie aj žalovaný v 2.rade a to proti výroku II., IV., V. a VII. Právne odôvodnil svoje odvolanie ust. § 365 ods.1 písm.b/, c/, d/, e/, f/ a h/ C.s.p. Žalovaný v 2.rade namietal, že to, že došlo k dopravnej nehode ešte neznamená, že všetky následky uvedené v žalobe boli spôsobené výlučne osobou žalovaného v 2.rade. Poukázal na znalecké posudky spracované v trestnom konaní, a to znalecký posudok č. 61/2013 spracovaný znalcom C.. E. E., v ktorom sa znalec vyjadroval k technickej časti vzniku dopravnej nehody, kde na str.108 predmetného znaleckého posudku je konštatované, že vodič Babetty R. M. ochrannú prilbu značky Awina, ktorá mala rozopnutý mechanizmus upínania, ktorý nebol nijako poškodený, nemal v čase príchodu ani v čase nárazu na hlavu ochrannú prilbu s tým, že na povrchu prilby boli len mierne otery z laku. K dopadu prilby na povrch vozovky nemohlo dôjsť v čase, keď ju mal vodič mopeda nasadenú na hlavu. V danom prípade by vzhľadom na rozsah poranení hlavy bola prilba poškodená výraznejšie. Prilba musela dopadnúť na cestu samostatne a musela vodičovi mopedu buď odpadnúť z hlavy, resp. z inej časti tela bezprostredne pred dopadom hlavy vodiča M. na povrch vozovky. Na str. 109 znalec konštatuje že vodič mopedu Babetta nemal počas svojej jazdy na hlavu riadne upevnenú ochrannú prilbu. Nemožno považovať za správne s tým, že je otázkou iného znalca zo znaleckého odboru, či by bol rozsah poranení hlavy vodiča M. taký, ako je uvedený v iných znaleckých posudkoch, pokiaľ by ochranná prilba bola riadne upevnená na hlavu vodiča v priebehu nehodového deja. Zároveň žalovaný v 2.rade poukázal na znalecký posudok znalca U.. E. F., ktorý spracoval tiež pre potreby trestného konania. V predmetnom znaleckom posudku sú charakterizované zranenia, ktoré utrpel poškodený, pričom pri doložení predmetného znalca dňa 24.05.2013 znalec jednoznačne poukázal na skutočnosť, že pokiaľ by mal poškodený R. M. v čase nehody na hlavu dôsledne a správne pripevnenú ochrannú prilbu, k týmto závažným poraneniam mozgu by u neho nemuselo dôjsť. Pri doložení znalec C.. E. E. dňa 26.07.2013 v predmetnom trestnom konaní konštatuje, že na zadnej časti ochrannej prilby vodiča mopedu po nehode nebol zistený žiadny plastový čierny oter, ktorý by nasvedčoval kontakt pravého vonkajšieho spätného zrkadla vozidla s ochrannou prilbou a konštatuje, že mierne povrchové mechanické poškodenia prilby nemohli vzniknúť v uvedenom rozsahu pri dopade prilby na povrch cesty v čase, kedy by ju mal vodič mopeda umiestnenú na hlavu, ale len jej voľným samostatným dopadom na povrch cesty. Vyhodnotenie spoluzavinenia nenašiel žalovaný v 2.rade ani v žalobe ani v rozsudku súdu prvej inštancie. Je pravdou, že v trestnom konaní bola určená zodpovednosť za konanie osoby žalovaného v 2rade, avšak vzťahu k náhrade škody a vzťahu spoluzodpovednosti vodiča Babbety, ktorý sa nevenoval ani súd prvej inštancie pri vydávaní trestného rozkazu ani pri rozhodovaní o majetkovej, resp. nemajetkovej ujme. V zmysle platnej právnej úpravy je potrebné jasne, konkrétne a špecifickým spôsobom určiť spôsob spoluzavinenia obidvoch osôb s ohľadom na vznik škody, ktorá sa stala s tým, aby bolo zrejmé, kto a akým spôsobom sa podieľal nielen na vzniku dopravnej nehody, ale aj na vzniku zranení, v dôsledku ktorých potom došlo k poškodeniu zdravia poškodeného a následne k zhoršeniu zdravotného stavu. V tomto smere navrhoval žalovaný v 2.rade vykonať znalecké dokazovanie v rámci konania o uplatnení majetkovej a nemajetkovej ujmy, ktorý návrh bol žalovanému v 2.rade zamietnutý. Je toho názoru, že práve nevykonanie tohto dôkazu spôsobilo odvolací dôvod, že nesprávnym procesným postupom mu súd znemožnil, aby boli uskutočnené jeho práva v takej miere, že v konaní došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Súd prvej inštancie z trestného spisu podľa názoru žalovaného v 2.rade jednoznačne vytrhol len konštatovanie, ktoré hovorilo v prospech žalobcov, ktoré si žalobcovia vypíchli do svojej žaloby bez vyhodnotenia kompletného stavu vzniku dopravnej nehody a bez vyhodnotenia základnej stránky pre uplatnenie náhrady škody. Súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení v bodoch 13.,14.,17. vzal do úvahy výpovede svedkov, ktorí mali vidieť poškodeného na úplne inom mieste v úplne inom čase a tieto svedecké výpovede pojal do odôvodnenia rozsudku v snahe a pokuse akýmsi spôsobom zasanovať porušenie povinnosti poškodeného v tom smere, že v čase nehody a dopravnej kolízie nemal prilbu na hlave s tým, že svedecké výpovede týchto svedkov vzhľadom na to, že boli vykonané v úplne iných časových pásmach a miestach, sú podľa môjho názoru pre dokazovanie nepoužiteľné a viacmenej vyrobené pre potreby žalobcov pre uplatnenie nárokov v predmetnom spore. Súd námietky žalovaného v 2.rade, ktoré v predmetnom konaní viackrát opakoval síce krátkym spôsobom zaevidoval do bodu 11. a 24. odôvodnenia rozsudku a do určitej miery zdokumentoval, avšak s týmito sa v rámci vyhodnotenia dokazovania žiadnym spôsobom nevyporiadal. Už na prvých pojednávaniach mal žalovaný v 2.rade uviesť, že nie je pravdou tvrdenie žalobcov, pretože on ako účastník dopravnej nehody videl, že nebohý mal ochrannú prilbu zavesenú na riadidlách na pravej strane, po náraze prilba odletela do priekopy asi do vzdialenosti 6 až 7 metrov. S podanou žalobou preto absolútne nesúhlasil. Nebohý prešiel do odbočovacieho pruhu a nabúral žalovanému v 2.,rade do bočných dverí. V civilnom konaní poukázal na tú skutočnosť, že má za to, že nič nezavinil. Uvedomuje si síce, že v predmetnej veci bol vydaný trestný rozkaz, avšak celkovo namietal spôsob vyhodnocovania nehody a vyšetrovanie predmetnej nehody. Po nehode policajti napísali len pár riadkov, vodičský preukaz žalovanému v 2.rade zadržaný nebol. Tento mu bol za zvláštnych okolností zadržaný až po 2,5 roku. V predmetnom spise sa nenachádzali podklady, ktoré som podpisoval žalovaný v 2.rade, z týchto bol v spise len jediný doklad. Na poslednom pojednávaní potvrdil žalovaný v 2.rade tú skutočnosť, že nebohý R. M. na hlave prilbu vôbec nemal, pri nehode žalovanému v 2.rade buchol do pravého boku, spadol na ľavý bok s motorkou, prilbu mal zavesenú na prednom pravom riadidle na babette. Ako spadol, tak prilba išla v smere jazdy asi 100 m. Tvrdenia žalobkyne, ako aj iných účastníkov v tom smere, že poškodený mal mať prilbu nasadenú sú neadekvátne, títo reálny priebeh dopravnej nehody nevideli. V bode 24 odôvodnenia rozsudku sám, ako aj cestou právneho zástupcu uviedol žalovaný v 2.rade tú skutočnosť, že žalobcovia pre potreby uplatnenia náhrady škody z predmetného trestného spisu vytrhávajú len skutočnosti, ktoré sú pre uplatnenie ich nárokov vhodné. Výpovede svedkov a znalcov v trestnom konaní jednoznačne svedčia o porušení zákonnej povinnosti poškodeného mať na hlave ochrannú prilbu, pričom práve v príčinnej súvislosti s porušením tejto základnej povinnosti poškodeného došlo k závažnejšiemu poškodeniu zdravia poškodeného. Očití svedkovia, ktorí boli na mieste nehody bezprostredne po nej, zhodne potvrdili, že poškodený nemal na hlave prilbu, teda porušil svoju zákonnú povinnosť. Spôsob vyhodnotenia porušenia tejto zákonnej povinnosti nie je zrejmá z celého odôvodnenia rozsudku. Rozsudok síce chronologicky konštatuje a opisuje spôsob výpovede jednotlivých svedkov, avšak neobsahuje zložku vyhodnotenia jednotlivých vykonaných dôkazov, ako aj odôvodnenia právnych názorov vo vzťahu k spoluzavineniu poškodeného, pretože súd sa s touto otázkou nikde v odôvodnení rozsudku nevysporiadal. Nevysporiadaním sa a neodôvodnením zo strany dôkazov súd jednak vychádzal z nesprávne zisteného skutkového stavu a jednak dospel k nesprávnemu právnenému posúdeniu veci, pretože v spore rozhodoval v rozpore s platnou právnou úpravou. V tejto súvislosti poukázal žalovaný v 2.rade na ust. § 441 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na požadovanú výšku nemajetkovej ujmy žalobcovia v konaní nijako nepreukázali zvýšenie nepriaznivých následkov smrti poškodeného. Žalovaný v 2.rade bol za spáchaný trestný čin riadne a právoplatne odsúdený. Uplatnenie a prisúdenie nemajetkovej ujmy v požadovanej výške vo vzťahu k jeho osobe ako žalovaného v 2.rade považuje za príliš vysoké. Má za to, že súd v rámci celého dokazovania nevyhodnotil skutočnosti a dokonca nevykonal dokazovanie vo vzťahu k vzťahom žalobcov a poškodeného. V odôvodnení rozsudku jednoznačne len pojal do odôvodnenia tvrdenia jednostranne konštatované žalobcami v žalobe, ktoré však tento ďalej neskúmal. Vo svojej výpovedi v bode 11.odôvodnenia žalovaný v 2.rade poukázal na tú skutočnosť, že podľa jeho informácií spolužitie žalobcov a poškodeného nebolo také, ako to prezentovali žalobcovia v uvedenej žalobe, ako je bez vykonania dôkazov pojaté aj do jednotlivých ustanovení odôvodnenia rozsudku. Má za to, že prisúdenie nemajetkovej ujmy v určenej výške tak, ako bola špecifikovaná súdom, je príliš vysoká. Súd prvej inštancie nevzal do úvahy tú skutočnosť, že podľa vedomostí žalovaného v 2.,rade žalobkyňa v 1. rade nežila i poškodeným v dobrom spoločenskom zhodnotení a ostatní žalobcovia žijú svoje vlastné životy veľmi vzdialení a ďaleko od bydliska poškodeného s tým, že ich kontakty s poškodeným v čase pred nehodou bolo možné špecifikovať len ako kontakty skôr nárazové, náhodile, ako pravidelné. Je zrejmé, že jedna z rodín žije v zahraničí, druhá v V. dlhodobu a komplexne pre výkon vlastných povolaní tieto rodiny žijú svoj život

a ich spôsob života nekoliduje celkom s ich prehláseniami vykonanými v žalobe, ako aj v rámci celého súdneho konania. V tejto oblasti súd prvej inštancie nevykonal dokazovanie a len pojal do odôvodnenia rozsudku jednoznačné konštatovanie žalobcov uvedené v žalobe. Vyhodnoteniu a pravdivosti týchto tvrdení v rámci vyhodnotenia dôkazov nevenoval žiadnu pozornosť. V zmysle platnej právnej úpravy a judikatúry súdy priznávajú nemajetkovú ujmu rodičom a manželom nebohých, výnimočne vnukom a deťom v prípade spolužitia v spoločnej domácnosti a dennodennom kontakte s nebohým, pričom tu takýto dennodenný kontakt neexistoval vzhľadom na bydliská žalobcov a na realizáciu ich života, na čo už poukázal vyššie. Poukázal som aj na tú skutočnosť, že jemu ako žalovanému sa po nehode zmenil život neželaným smerom. Napriek jeho odsúdeniu sa jeho život nevrátil do zabehnutých koľají a po celý zvyšok života bude niesť svoje bremeno s tým, že je zrejme, že nehodu nespôsobil úmyselne, ale z nedbanlivosti a to s poukázaním aj na spoluzavinenie a nedodržanie základných povinností zo strany poškodeného, ktoré spôsobili zranenia, ktoré v dôsledku celej dopravnej nehody mali fatálne následky. Zároveň poukázal na vyjadrenia žalovaného v 1. rade, ktorý špecifikuje tak právny stav, ako aj skutkový stav a pripája sa k jeho vyjadreniam čo sa týka zistení uplatnenia rozsahu nemajetkovej ujmy žalobcami, ktorú hodnotí ako neadekvátnu a celkovú hodnotu nemajetkovej ujmy za neprimerane vysokú minimálne vzhľadom na okolností, za ktorých došlo k porušeniu práva, a to tiež s poukázaním na skutočnosť, že poškodený pri dopravnej nehode nepoužil ochrannú prilbu, čo bolo dôvodom pre vznik rozsiahleho poškodenia jeho zdravia. Zároveň žalovaný v 2. rade poukázal na ustálený záver znaleckého dokazovania, o ktoré sa oprel už v úvode odvolania, že k úmrtiu poškodeného síce došlo z dôvodov rozsiahlych zranení, ale z úplne iných zdravotných dôvodov, čo žalobcovia neuvádzajú vo svojej žalobe a čo súd tiež v rámci špecifikácie uznania základu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nerozoberá. Uvedené skutočnosti nemali vplyv na spôsobenie dopravnej nehody, ale nepochybne museli podstatne zhoršiť následky dopravnej nehody a teda aj vznik rozsiahlejšej škody na zdraví poškodeného. Všetky tieto vyššie uvedené skutočnosti navrhol v rámci vykonania dokazovania riadne preskúmať, zhodnotiť a vyhodnotiť v rámci dokazovania pre ustálenie miery spoluzavinenia pre vznik škody a pre vznik rozsahu zranení. Preto má za to, že rozsudok súdu prvej inštancie obsahuje také procesné skutkové a právne vady, pre ktoré je potrebné tento rozsudok rozsahu zrušiť. Navrhol, aby odvolací súd zrušil rozsudok podľa ust. § 389 ods. 1, písm. b/ a c/ C.s.p. v celom rozsahu a zároveň navrhol, aby vzhľadom na potrebu doplnenia dokazovania podľa § 391 ods. 1 C.s.p. vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a doplnenie dokazovania. Uplatnil si aj trovy odvolacieho konania. K tomu odvolací súd poznamenáva čo uviedol aj vyššie, že odvolanie bolo podané žalovaným v 2. rade proti výroku II., IV., V. a VII.

16. K odvolaniu žalovaného v 2. rade sa vyjadril žalovaný v 1. rade. Konštatoval, že žalovaný v 2. rade vo svojom odvolaní poukazuje najmä na spoluzavinenie poškodeného podobne ako žalovaný vo svojom podanom odvolaní. Zo znaleckého posudku znalca z odboru dopravy C.. E. č. 61/2013 vyplýva, že poškodený nemal v čase nárazu hlavy na ceste ochrannú prilbu, keďže na povrchu prilby boli len jemné otery z laku, preto k dopadu prilby na povrch vozovky nemohlo prísť v čase, keď ju mal poškodený na hlave, keďže v takom prípade by vzhľadom na rozsah poranenia hlavy poškodeného bola prilba poškodená výraznejšie. Ďalej znalec konštatoval, že upínací mechanizmus prilby bol po nehode rozopnutý a nebol nijako poškodený. V uvedenom znaleckom posudku teda znalec dospel k záveru, že poškodený v čase nehody nemal na hlave riadne upevnenú prilbu, teda nepoužil prilbu predpísaným spôsobom. Rovnako žalovaný v 2. rade správne poukazuje na to, že aj zo znaleckého posudku znalca U.. F. a z jeho výsluchu v trestnom konaní dňa 24.05.2013 vyplýva, že znalec konštatoval, že pokiaľ by mal poškodený na hlave riadne upevnenú prilbu, k tak závažným poraniam mozgu by u neho nemohlo dôjsť. Rovnako sa žalovaný v 1. rade stotožňuje aj s názorom žalovaného v 2. rade, podľa ktorého súd prvej inštancie neposudzoval dôsledne všetky skutočnosti, ktoré boli podstatné pre posúdenie spoluzavinenia poškodeného a pri hodnotení dôkazov vo väčšej miere prihliadal na skutočnosti tvrdené žalobcami vyznievajúce v prospech poškodeného, bez ohľadu na vyššie uvedené závery znalcov. Postupom súdu teda došlo podľa názoru oboch žalovaných k nesprávnemu zisteniu skutkového stavu a k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci ohľadom otázky spoluzavinenia poškodeného. Ďalej vo svojom odvolaní žalovaný v 2. rade poukazuje na to, že súdom prvej inštancie priznaná náhrada nemajetkovej ujmy je neprimerane vysoká. Deti poškodeného v čase nehody boli už dospelé, samostatné, žili ďaleko od poškodeného a neboli s ním v čase kontakte. V obdobných prípadoch sú súdmi priznávané oveľa menšie sumy náhrady nemajetkovej ujmy a to aj vtedy, ak sa jedná o osoby žijúce v spoločnej domácnosti. Aj tieto skutočnosti sú v súlade s tým, čo uviedol žalovaný v 1. rade vo svojom odvolaní, preto sa s nimi tiež plne stotožňuje. Preto žalovaný v 1. rade rovnako ako žalovaný v 2. rade navrhuje, aby odvolací súd zrušil rozsudok a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

17. K odvolaniu žalovaných v 1. a 2.rade zaslali vyjadrenie žalobcovia. K nesprávnemu právnemu posúdeniu veci pasívnej legitímácie žalovaného v 1.rade a nepreskúmateľnosti rozsudku žalobcovia uviedli, že sú toho názoru, že súd prvej inštancie podal k ust. § 4 ods.2 písm. a/ Zákona o povinnom zmluvnom poistení vyčerpávajúci a dostatočný výklad v odseku 54. ž 61. odôvodnenia rozsudku. Tento výklad je v súlade s ustálenou konštantnou rozhodovacou činnosťou Ústavného súdu Slovenskej republiky vyjadrenou napríklad v uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. ÚS 666/2016 zo dňa 11.10.2016, ktoré bolo publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 50/2016. Žalovaný v 1.rade v časti I. - 1.1 tvrdí, že jazykový, gramatický význam pojmu „škoda“ zahŕňa výlučne majetkovú ujmu. Je potrebné zdôrazniť, že žalovaný v 1.rade si v tejto časti svojej argumentácie zamieňa jazykový výklad pojmu „škoda“ s ust. § 4 ods.2 Zákona o povinnom zmluvnom poistení so systematickým výkladom, keď odkazuje na ust. Občianskeho zákonníka. Zdrojom jazykového výkladu by mali byť najmä slovníky všeobecného slovenského jazyka a pravidlá spisovného slovenského jazyka, ktorým zákonodarca vyjadruje svoju vôľu, resp. komunikuje právne normy v zákonoch a iných právnych predpisoch. Jazykový lexikálny význam pojmu „škoda“ vychádzajúc najmä z výkladových slovníkov po roku 2000 je hmotná alebo iná strata spôsobená poškodením, znehodnotením niečoho. Synonymicky jej zodpovedajú slová strata, ujma, úbytok, úhon a či neprospech. Určitý významový rozdiel medzi pojmami ujma a škoda možno pozorovať iba v slovníku slovenského jazyka (1959-1968), podľa ktorého sa škoda chápe skôr ako hmotná strata, zatiaľ čo ujma sa spája so slovami fyzická, duševná. Je však potrebné dodať, že aj podľa tohto slovníka sú škoda a ujma požadované za synonymá. Zákon o povinnom zmluvnom poistení bol vyhlásený dňa 04.09.2001. Jazykový argument - výklad sám o sebe svedčí extenzívnemu výkladu pojmu škoda v ust. § 4 ods.2 písm.a/ Zákona o povinnom zmluvnom poistení. Systematickým výkladom vymedzujeme význam vykladaného pojmu alebo ustanovenia buď z postavenia, zariadenia určitého ustanovenia v konkrétnom právnom predpise s ohľadom na vzájomné vzťahy predmetných ustanovení a legislatívnu techniku zákonodarcu alebo tiež z postavenia vykladaného ustanovenia v konkrétnom právnom odvetví, ako aj s ohľadom na iné právne odvetvie. Zákon o povinnom zmluvnom poistení neobsahuje definíciu pojmu „škoda“. Definíciu, resp. chápanie pojmu „škoda“ sa v jednotlivých právnych predpisoch a právnych odvetviach rozlišuje. Trestný zákon rozumie pod pojmom „škoda“ tak majetkovú, ako aj nemajetkovú ujmu. Z ust. § 1 ods.1 a 2 Zákona o povinnom zmluvnom poistení možno vyvodiť, že povinné zmluvné poistenie je súčasťou občianskeho práva. Zákon o povinnom zmluvnom poistení je nepochybne vo vzťahu k Občianskemu zákonníku vo vzťahu špeciality. Občiansky zákonník neobsahuje legislatívnu definíciu pojmu „škoda“. Túto definíciu však možno vyvodiť implicitne. Tu možno súhlasiť s argumentáciou žalovaného, že z ust. § 442 ods.1 Občianskeho zákonníka a iných možno vyvodzovať istú implicitnú diferenciaciu medzi pojmami „ujma a škoda“ v Občianskom zákonníku, kde škoda má skôr majetkovú povahu. Avšak z ust. § 444 Občianskeho zákonníka možno vyvodiť, že aj pojem „škoda“ v ponímaní Občianskeho zákonníka má aj svoj nemateriálny charakter. Aj iné osobitné predpisy občianskeho práva vnímajú pojem „škoda“ odlišne ako Občiansky zákonník. Napríklad pojem „škoda“ v zákone č. 514/2003 Z.z. je v zmysle ust. § 17 ods.1 a3 potrebné vykladať tak, že obsahuje majetkovú ujmu (zákonom o zodpovednosti za škodu označovanú ako skutočná škoda a ušlý zisk, ako aj nemajetkovú ujmu oceneľnú v peniazoch). Systematický argument nevylučuje, že pojem „škoda“ v ust. § 4 ods.2 písm.a/ Zákona o povinnom zmluvnom poistení je potrebné vykladať odlišne ako pojem „škoda“ v ust. § 441 ods.1 Občianskeho zákonníka. K teologickému výkladu žalobcovia uviedli, že účelom poistenia je uspokojenie majetkovej potreby (inými slovami - úhrady vzniknutej straty, ujmy alebo poškodenia) poisteného v prípade, že došlo k poisťnej udalosti. Účelom povinného zmluvného poistenia za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla bude teda poskytnutie dostatočnej likvidity poistenému na to, aby dokázal uhradiť uplatnené nároky zo strát, škôd, ktoré spôsobil prevádzkou motorového vozidla. Ak teda sa dospeje k záveru, že prevádzkou motorového vozidla je poistený spôsobilý spôsobiť škodu - nemajetkovú ujmu poškodeným, ktorú je súčasne povinný podľa právneho poriadku nahradiť, tak s ohľadom na účel povinného zmluvného poistenia je nevyhnutné, aby náhrada tejto škody, ujmy bola jednoznačne krytá povinným zmluvným poistením. Žalobcovia poukázali aj na koherenčný výklad - eurokomformný výklad pojmu „škoda“. V tejto súvislosti poukázali na rozsudok Súdneho dvora Európskej Únie Haasová vo veci C-22/12 zo dňa 24.10.2013 a 30.odsek rozsudku M-arqusAlmeida vo veci C-300/10 zo dňa 23.10.2012, z ktorých citoval. Zároveň citoval aj z rozsudku Drozdov vo veci C-277/12 zo dňa 24.10.2013. Žalobcovia na základe uvedených rozhodnutí Súdneho dvora sú toho názoru, že článok 3 ods.1 Smernice Rady č. 72/166EHS z 24.04.1972, článok 1 ods.1 a 2 druhej Smernice Rady č. 84/5/EHS z 30.12.1983 a článok 1 ods.1 tretej Smernice Rady č. 90/232/EHS zo dňa 14.05.1990 je potrebné vykladať tak, že povinné zmluvné poistenie musí kryť aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách,

ak jej náhradu pripúšťa proti poistenému vnútroštátne právo na základe občianskej zodpovednosti. Žalovaný v 1.rade vo svojom odvolaní spochybňuje aj naplnenie podmienok pre uplatnenie nepriameho účinku smerníc. Tvrdí, že výklad pojmu „škoda“ ako nemateriálna ujma je samo o sebe výkladom contra legem. V tejto súvislosti poukázali žalobcovia na chápanie slovného spojenia „škoda“, resp. „ujma na zdraví“ vyjadreného v zákone č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi. V ust. § 2 písm. b/ tohto zákona a rovnako aj v aktuálne účinnom ust. § 2 písm. j/ zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov sa uvádza, že na účely tohto zákona sa rozumie ujmu na zdraví ublíženie na zdraví, ťažká ujma na zdraví alebo smrť spôsobená trestným činom spáchaným inou osobou, morálna škoda spôsobená trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania spáchanými inou osobou. Vychádzajúc z vyššie uvedeného nemožno považovať výklad súdu prvej inštancie za výklad contra legem. Žalovaný v 1.rade sa dovoláva princípu právnej istoty a zákazu retroaktivity. V tejto súvislosti poukázali žalobcovia na skutočnosť, že Súdny dvor vo vzťahu k výkladu príslušných smerníc zotrváva na svojom konštantnom výklade, nedošlo k zmene jeho názoru. Rozhodovacia činnosť všeobecných súdov vo vzťahu k aplikácii ust. § 4 ods.2 písm. a/ Zákona o povinnom zmluvnom poistení bola rozdielna a nemožňovala ani pred prijatým rozsudku Súdneho dvora Haasová vo veci C- 22/12 vytvárať legitímne očakávania. Krátko po prijatí rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Cdo/168/2009 zo dňa 20.04.2011, konkrétne dňa 08.11.2011 Krajský súd v Prešove inicioval prejudiciálne konanie, ktorého výsledkom bol rozsudok C-22/12 zo dňa 24.10.2013. Po prijatí uvedeného rozsudku ostáva judikatúra naďalej nejednotná, pričom významná časť sa priklonila k potrebe eurokomformného pojmu „škoda“ v ust. § 4 ods.2 písm.a/ Zákona o povinnom zmluvnom poistení. Žalobcovia konkrétne uviedli o ktoré rozhodnutia sa príkladmo jedná. Po prijatí uvedeného rozsudku Súdneho dvora sa ustálila aj rozhodovacia činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky a v tejto súvislosti poukázali žalobcovia na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I.ÚS 474/2016 zo dňa 22.03.2016, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 646/2015 zo dňa 16.12.2015. Vzhľadom na uvedené sú žalobcovia toho názoru, že žalovaný v 1.rade nemohol nadobudnúť legitímne očakávania, ktoré by v predmetnom prípade mali dostať prednostnú ochranu pred princípom rovnosti a spravodlivého súdneho konania vo vzťahu k žalobcom. K neprípustnosti ukladania povinnosti súkromným subjektom eurokomformným výkladom poukázali žalobcovia na to, že zákaz ukladania povinnosti súkromným subjektom je typický pre priamy účinok smernice. V prípade tzv. nepriameho účinku smernice, ktorý vyžaduje eurokomformný výklad, teda výklad národného práva tak, aby bol dosiahnutý cieľ komunitárnej normy je situácia odlišná. V tejto súvislosti poukázali žalobcovia na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II. ÚS 440/2011 zo dňa 11.10.2012 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 44/2012, z ktorého citovali, že povinnosť vykladať vnútroštátne právo v súlade s právom Európskej únie sa nazýva nepriamy účinok. Rozlišuje sa nepriamy účinok nápravny, nepriamy účinok určujúci a potvrdzujúci nepriamy účinok. Z prílohy Zákona o povinnom zmluvnom poistení bod 1. až 7. je zrejme, že príslušné smernice boli v danom zákone implementované a javí sa preto, že pojem „škoda“ je v súlade s predmetnými smernicami, avšak viacznačný. Eurokomformný výklad má v tomto prípade charakter určujúceho nepriameho účinku. V tejto súvislosti poukázali žalobcovia znova na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 440/2011 zo dňa 11.10.2012, z ktorého citovali. Zároveň zhrnuli, že nepriamym účinkom smernice (najmä však určujúci a potvrdzujúci) možno uložiť jednotlivcovi povinnosť a to obzvlášť vtedy, ak nie je výklad contra legem a ide o konanie jednotlivca proti jednotlivcovi. Žalovaný v 1.rade sa v časti I. - 1.1.3 svojho odvolania snaží navodiť dojem, že ustálená rozhodovacia činnosť najvyšších súdnych autorít svedčí jeho tvrdeniam. Svoju argumentáciu zakladá na uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Cdo/198/2009 zo dňa 20.04.2011, uznesení sp.zn. 3Cdo/301/2012 zo dňa 31.03.2016 a uznesení sp.zn. 8Cdo/219/2016 zo dňa 15.05.2017. Zároveň poukazuje na vyjadrenie Ministerstva spravodlivosti SR v zmysle článku 23 štatútu Súdneho dvora vo veci C - 22/12. Argumentácia vyjadrením Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky je v danom prípade bezpredmetná, nakoľko toto vyjadrenie bolo podkladom pre rozsudok C-22/12. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR č. 4Cdo/168/2009 zo dňa 20.04.2011 bolo pomerne rýchlo odmietnuté všeobecnými súdmi, čoho dôkazom je iniciovanie konania o prejudiciálnej otázke Krajským súdom v Prešove dňa 08.11.2011. Po rozsudku C-22/12 a nasledujúcej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov možno konštatovať, že ide o prekonané rozhodnutie. Vadou predmetného rozhodnutia je tiež, že nezohľadňuje európsko-právny rozmer ust. § 4 ods.2 písm.a/ Zákona o povinnom zmluvnom poistení. K uzneseniu Najvyššieho súdu SR 3Cdo/301/2012 zo dňa 31.03.2016 poukázali žalobcovia na stanovisko Ústavného súdu Slovenskej republiky vyjadrené v uznesení sp.zn. III.ÚS 666/2016 zo dňa 11.10.2016.

18. K uzneseniu sp.zn. 8Cdo/219/2016 zo dňa 15.05.2016 žalobcovia uviedli, že ani v tomto rozhodnutí nebola meritórne riešená kardinálna otázka nepriameho účinku smernice pomocou eurokonformného výkladu. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný rešpektovať ustálenú prax Ústavného súdu Slovenskej republiky a v prípade, že sa od nej chce odkloniť je potrebné, aby svoj odklon odôvodnil. Takýto výklad podporuje aj ust. § 193 druhá veta C.s.p. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej ustálenej rozhodovacej praxi dospel k záveru, že výklad pojmu škoda v ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona o povinnom zmluvnom poistení, ktorým je pod pojem škoda zahrnutá nemajetková ujma, nie je arbitrárny, svojvoľný ani nesprávny. Preto nezasahuje do práva žalovaného v 1. rade na spravodlivý proces. Podľa názoru žalobcov argument judikatúrou svedčí extenzívnemu výkladu pojmu škoda v ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona o povinnom zmluvnom poistení. Nesprávnemu právnemu posúdeniu pasívnej solidarity žalovaného v 1. a žalovaného v 2. rade žalobcovia uviedli, že sú si vedomí existencie nejednotnej judikatúry všeobecných súdov ohľadom pasívnej solidarity žalovaných v predmetných sporoch. Zároveň poukázali na rozhodovaciu prax Krajského súdu v Prešove a Krajského súdu v Nitre i na rozsudok Krajského súdu v Nitre, sp.zn. 7Co/187/2014 zo dňa 26.11.2015 s tým, že aj prípadná vada rozsudku súdu prvej inštancie pri formulácii výroku v zásade nespochybňuje vecnú správnosť rozsudku súdu prvej inštancie a odôvodňuje len formálnu zmenu výroku. Zároveň žalobcovia citovali ustanovenie § 511 ods. 1 a § 822 a § 823 Občianskeho zákonníka. Žalobcovia tvrdili, že solidarita je v tomto prípade daná povahou plnenia. Zároveň poukázali na rozsudok Krajského súdu v Nitre, sp.zn. 8Co/470/2014 zo dňa 28.05.2015. Zároveň žalobcovia poukazovali na konštatovanie v komentári Civilného sporového poriadku s tým, že naopak v prípadoch tzv. nedielných záväzkov podľa hmotného práva, pôjde vždy o procesné spoločenstvo nerozlučné. Preto sú toho názoru, že v predmetnej časti je rozsudok súdu prvej inštancie zákonný. Čo sa týka výšky nemajetkovej ujmy je podľa názoru žalobcov zrejme, že po zistení konkrétnych skutkových okolností na určenie výšky nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie správne aplikoval ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka v ods. 71. Odvolací súd viazaný žalovaným v 1.rade vymazaným rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi by mal podľa názoru žalobcov tento odvolací dôvod zamietnuť. Nakoľko však nepreskúmateľnosť dôvodov rozsudku súdu prvej inštancie vo vzťahu k výške priznanej nemajetkovej ujmy, napáda aj žalovaný v 2.rade žalobcovia sa k tejto otázke vyjadrili tak, že výška nemajetkovej ujmy je vecou voľnej úvahy súdu, ktorá je limitovaná ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka a súčasne princípom primeranosti. Prieskum voľnej úvahy by sa mal vždy obmedziť na preskúmanie dodržania jej limitov, na preskúmanie dostatočnosti odôvodnenia a zrušenie zjavne neprímeraných svojvoľných, či arbitrárných rozsudkov. Odvolacie a dovolacie súdy by k preskúmaniu voľnej úvahy mali vždy pristupovať reštriktívne, akceptujúc fakt, že zákonodarca explicitne umožnil sudcovi, s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu a jeho závažnosť, určiť ujmu podľa jemu vlastnej úvahy. Žalobcovia sú toho názoru, že odôvodnenie výšky nemajetkovej ujmy v rozsudku súdu prvej inštancie je dostatočné a náležite podložené vykonaným dokazovaním. Výška nemajetkovej ujmy sa v rozhodovacej praxi všeobecných súdov Slovenskej republiky pohybuje v rozmedzí od 2.000,- do 100.000,- Eur na osobu v závislosti od konkrétnych okolností prípadu a tiež miery spoluzavinenia. Žalobcovia poukázali na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 4Co/658/2014 zo dňa 21.05.2015, keď tento súd priznal pozostalému manželovi nemajetkovú ujmu vo výške 50.000,- Eur. Neexistuje nič ako ustálená výška nemajetkovej ujmy, a to nielen v slovenskom, ale celkovo v európskom právnom priestore. Zhoda je v zásade na tom, že je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností a výšku nemajetkovej ujmy je potrebné zdôvodniť. Javí sa preto, že rozsudok súdu prvej inštancie je v tejto časti preskúmateľný, ujma je odstupňovaná podľa intenzity zásahu a nie je ani zjavne neprímeraná na naše pomery. Ak žalovaní spochybňujú predvídateľnosť výšky nemajetkovej ujmy a jej vypočítavania, ide o úvahy de lege ferenda. Tie prislúcha riešiť zákonodarcovi, nie konajúcemu súdu. Je nepochybne potrebné tiež zdôrazniť, že R. M. bol vo výbornej telesnej kondícii, vykonával všetky práce, športoval a tiež pracoval. Išlo o človeka, ktorého smrť a strata bola pre jeho rodinu obzvlášť bolestivá, nečakaná. Bolo tiež svedeckými výpoveďami preukázané, že medzi žalobcami a R. M. bol intenzívny, rodinný a súkromný život, pričom jeho strata ich výrazne zasiahla. V tejto súvislosti poukázali žalobcovia na zápisnicu z pojednávania dňa 29.10.2015 a 12.11.2015. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že k dopravnej nehode došlo krátko 5-6 mesiacov po smrti matky žalobkyne a v čase zdravotných komplikácií svokra žalobcu v 2.rade. Pre žalobcov bolo obzvlášť stresujúce a zaťažujúce, sledovať milovaného človeka chradnúť a zomierať 10 mesiacov, a to bez nádeje na zmenu zdravotného stavu či vyliečenia. Žalovaný v 2. rade ako pôvodca nehody sa nikdy žalobcom neospravedlnil, neprejavil ľútosť, práve naopak, žalovaný v 2.rade naďalej zomrelého R. M. aj po smrti osočuje, ohovára, že šoféroval opitý, že spôsobil dopravnú nehodu, napriek záverom trestného konania. Ak bol žalovaný v 2.rade toho názoru, že je navrhovaná nemajetková ujma pre neho likvidačná, bol povinný preukázať súdu svoje majetkové pomery, z ktorých by tak bolo možné vyvodiť. Nemožno na žalobcov v 1. až 7.rade prenášať dôkazné

bremeno na preukazovanie skutočnosti v prospech žalovaného v 2.rade. Je faktom, že žalovaný v 2.rade súdu prvej inštancie svoje majetkové pomery nepreukázal, tak nie je z čoho vyvodzovať, že priznaná nemajetková ujma je preňho likvidačná. Zároveň žalobcovia zdôraznili, že dôkazné bremeno na preukázaní spoluzavinenia poškodeného spočíva vždy na škodcovi, v tomto prípade na žalovanom v 1. a 2.rade. V tejto súvislosti poukázali na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline, sp.zn. 7Co/131/2012 zo dňa 16.05.2012. Vyplýva to tiež z povahy veci nakoľko poškodený môže preukázať neexistenciu svojho spoluzavinenia. Zohľadňujúc vyššie uvedené princípy sú žalobcovia toho názoru, že rozsudok súdu prvej inštancie je zákonný a náležite odôvodnený. C.. E. vo svojom znaleckom posudku nikde explicitne neuvádza, že by R. M. nemal na hlave prilbu, práve naopak, pričom dospel k záveru, že prilba sa od hlavy R. M. oddelila pri náraze pred jeho pádom na vozovku. Sporným sa javí preto len skutočnosť, či táto prilba bola alebo nebola riadne upevnená. Na otázku právneho zástupcu žalobcov či je vylúčené, že by došlo k strhnutiu prilby zmenou rýchlosti pohybu, znalec na pojednávaní dňa 13.01.2016 uviedol: „Myslím, že nie. Nevieť ako by mal byť upnutý ramienok. Zrejme pri voľno upnutí by prilba mohla.“ Tvrdenia znalca týkajúce sa upnutia prilby boli vyvodzované z pokusu, kde znalec vychádzal z toho, že má porovnateľnú výšku ako R. M., čo však nebola pravda (zápisnica o výsluchu zo dňa 26.07.2013, str. 2, vyjadrenia žalobcov zo dňa 19.05.2016). Znalec identifikoval príčinu nehody v nedostatočnom bočnom odstupe vozidla Opel a nie v prilbe alebo vedení V. R. M.Ú., inými slovami znalec nekonštatoval spoluzodpovednosť R. M. za dopravnú nehodu. Zo svedeckých výpovedí jednoznačne vyplýva, že R. M. mal krátko pred nehodou na hlave prilbu a tiež to, že vždy chodil s prilbou riadne upnutou. V tejto súvislosti poukázali žalobcovia na svedecké výpovede L. M. po nehode vypovedal, že R. M. videl krátko pred nehodou, mal na chrbte plecniak, na hlave červenú ochrannú prilbu, ktorú mal pod bradou zapnutú. Vyplýva to z č.l. 28 spisu 6T/1/2014. O tom, že mal R. M. červenú prilbu pred nehodou vypovedal v trestnom konaní aj svedok Z. M. na č.l. 26 a D. M. na č.l. 23. Súd prvej inštancie bol viazaný výrokom rozhodnutia trestného súdu v konaní sp.zn. 6C/1/2014 podľa ust. § 193 C.s.p. Súčasná tvrdenia žalovaného v 2.rade o priebehu a príčinách nehody boli v konaní náležite vyvrátené, ako to vyplýva zo samotného rozsudku súdu prvej inštancie a nemajú oporu ani vo vykonanom dokazovaní, ani v dokazovaní vykonanom v trestnom konaní. Reflektujúc uvedené, nemožno považovať hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie za excesívne. Spoluzavinie R. M. žalovaný v 1.rade a žalovaný v 2.rade nepreukázali. Pokiaľ ide o znalecký posudok U.. E. F. žalobcovia poukázali na ods. 31.11 rozsudku súdu prvej inštancie kde sa s ním náležite vypořiadali. K výpovedi MUDr. K. B. zo dňa 12.11.2015 žalobcovia uviedli, že sú toho názoru, že tvrdenia prezentované žalovaným v 1. a 2.rade sú vytrhnuté z kontextu. Zároveň žalobcovia opísali priebeh pojednávania a výpovede U.. B. a jeho odpovede na otázky. Zároveň dodali, že používanie open-face je v súlade so slovenskou legislatívou. Takéhoto charakteru bola aj prilba R. M.. Nemožno preto tvrdiť, že by žalovaní preukázali percentuálnu účasť tvrdého riadneho neupevnenia prilby na zranenia R. M.. Zároveň sú žalobcovia toho názoru, že zamietnutie návrhu žalovaného v 1.rade a žalovaného v 2.rade na znalecké dokazovanie nemožno považovať za nesprávne. Žalobcovia opísali priebeh pojednávania dňa 29.10.2015, čo uviedol žalovaný v 1.rade a žalovaný v 2.rade, kde žalovaný 19.09.2001 uviedol, že považuje dokazovanie v tejto otázke za dostatočné, ak by ho napriek tomu súd nepovažoval za preukázané, potom sa pripája k návrhu právneho zástupcu žalovaného v 2.rade na nariadenie znaleckého dokazovania na objasnenie tejto otázky. Žalovaný v 2. rade svoj návrh na znalecké dokazovanie formuloval obdobne, a to na poslednom pojednávaní dňa 19.09.2017, hoci mal na to celé 3 roky prebiehajúceho konania. Z uvedeného možno vyvodit', že žalovaní v 1. a 2.rade netrvali na nariadení znaleckého dokazovania, nakoľko v skutočnosti ním dokazované považovali za preukázané. Nariadenie znaleckého dokazovania ponechali na úvahu súdu. Nemožno preto zamietnutie návrhu považovať za arbitrárne alebo nezákonné, obzvlášť vtedy, keď takýto návrh znesie až po 3 rokoch od začiatku konania po vyzvaní záverečnej reči. Z vykonaného dokazovania totiž vyplynula objektívna nemožnosť preukázať správne použitie prilby R. M.. S prilbou totiž už pred príchodom C.. E. a príslušného policajta zjavne bolo manipulované, preto žalobcovia navrhli rozsudok potvrdiť a priznať im nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

19. Žalobcovia sa vyjadrili aj k návrhu žalovaného v 1.rade na prerušenie konania podľa ust. § 162 ods. 1 písm. c) C.s.p. Považovali ho za nedôvodný. Uviedli, že v predmetnom prípade ide o návrh na iniciovanie fakultatívneho konania o predbežnej otázke. Je teda plne na úvahe odvolacieho súdu či tomuto návrhu vyhovie alebo nie. Judikatúra súdneho dvora špecifikovala situácie, za ktorých nie je potrebné, aby vnútroštátny súd inicioval konanie o predbežnej otázke, ak tieto výnimky platia pre obligatórne konanie, tak argumentum a priori, resp. argumentum maiori ad minus platia aj pre iniciovanie fakultatívneho konania. Žalobcovia poukázali na rozhodnutie súdneho dvora v rozsudku CILFIT vo veci C-283/81 zo dňa 06.10.1982, z ktorého citovali. Otázka ktorú sformuloval žalovaný v 1.rade už bola v

časti týkajúcej sa európskeho práva náležite viacnásobne a jednoznačne zodpovedaná súdnym dvorom, a v jeho predchádzajúcej judikatúre v zmysle doktríny *acta e claire*, nie je preto potrebné ani účelné súdnemu dvoru predmetnú otázku položiť. Zároveň žalobcovia považujú formuláciu prejudiciálnej otázky za zavádzajúcu. V tejto súvislosti poukázali na podstatnú časť rozsudku súdneho dvora Haasová vo veci C-22/12 zo dňa 24.10.2013, z ktorého citovali. Zároveň osobitne odkázali na závery súdneho dvora obsiahnuté v bode 55-58 odseku rozsudku Haasová vo veci C-22/12 zo dňa 24.10.2013. Na základe uvedeného so zdôraznením fakultatívnosti podania návrhu na konaní o predbežnej otázke a tiež s ohľadom na doktrínu *acta e claire* a zaujíma rýchlosti konania navrhli, aby odvolací súd s rozhodnutím vo veci samej vydal podľa ust. § 262 ods. 3 C.s.p. nasledovné uznesenie. Súd návrh žalovaného v 1.rade na prerušenie konania podľa ust. § 162 ods. 1 písm. c) C.s.p. zamietla.

20. K vyjadreniu žalovaného v 1.rade k odvolaniu žalovaného v 2.rade zaslali vyjadrenie žalobcovia. K znaleckému posudku C.. E. odkázali na svoje vyjadrenie zo dňa 12.01.2018 a osobitne zdôraznili, že znalec C.. E. sa vo svojom znaleckom posudku nezaoberal pripnutím, resp. upnutím prilby R. M. a explicitne neuvádza, že by žalovaný nemal prilbu alebo že by túto prilbu nemal riadne upnúť. Ak žalovaní spochybňujú výpovede svedkov, ktorí videli R. M. pred nehodou a súčasne svedčili aj o zvyklostiach R. M.Ú. pri jazde na motocykli, nie je žalobcom zrejme, na čom sú tieto ich úvahy založené. Predmetní svedkovia neboli počas súdneho konania súdom prvej inštancie relevantne spochybnení. K návrhu na vykonanie ďalšieho znaleckého dokazovania žalobcovia uviedli, že odkazujú na svoje vyjadrenie z 12.01.2018 označeného ako k návrhu na vykonanie ďalšieho znaleckého dokazovania. K znaleckému posudku U.. F. odkázali na ods. 31.11 rozsudku súdu prvej inštancie v predmetnej veci, kde sa s ním súd prvej inštancie náležite vypořiadal. K výške priznanej nemajetkovej ujmy uviedli, že podľa ich názoru je táto výška primeraná a riadne odôvodnená s tým, že výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy sa v obdobných prípadoch v rozhodovacej praxi všeobecných súdov Slovenskej republiky pohybuje v rozmedzí od 2.000,- do 100.000,- Eur na osobu. Je potrebné zohľadniť, že R. M. malo byť vyplatené v dôsledku nehody bolestné a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 241.851,- Eur. Žalobcovia preukázali existenciu významných a silných rodinných vzťahov medzi nimi a R. M.. Zároveň R. M. bol preukázateľne v čase nehody vo výbornej telesnej kondícii, vykonával všetky práce, športoval, a tiež pracoval. Išlo o človeka, ktorého smrť a strata bola pre jeho rodinu obzvlášť bolestivá a nečakaná. V dopravnej nehode došlo k zložitej rodinnej situácii krátko po smrti matky manželky R. M. a v čase zdravotných komplikácií svokra syna R. M.. Pre žalobcov bol obzvlášť stresujúce a zaťažujúce sledovať milovaného človeka chradnúť a zomierať 10 mesiacov. Žalovaný v 2.rade sa ako pôvodca nehody nikdy žalobcom neospravedlnil, neprejavil ľútosť, práve naopak, žalovaný v 2.rade naďalej zomrelého R. M. aj po smrti osočuje a ohovára. Preto navrhli, aby odvolací súd rozsudok ako vecne správny potvrdil v plnom rozsahu. Súčasne si žalobcovia uplatnili nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovaným v 1. a v 2. rade v plnom rozsahu.

21. K vyjadreniu žalobcov sa vyjadril žalovaný v 1. rade. Namietal, že nemožno súhlasiť s názorom žalobcov, že súd 1. inštancie podal k ustanoveniu § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla vyčerpávajúci a dostačujúci výklad v bode 54 až 61 odôvodnenia napadnutého rozsudku. Žalovaný v 1. rade naďalej trvá na tom, že jazykový (gramatický) výklad pojmu škoda v našom Občianskom práve zahŕňa výlučne majetkovú ujmu nie iné ujmy, či dokonca ujmy iných osôb, čo jednoznačne uznáva teória aj súdna prax. Poukázal na viackrát citované rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Cdo/168/2009 zo dňa 20.4.2011. Zároveň na R55/1971 z ktorého vyplýva, že za škodu v zmysle Občianskeho práva sa považuje každá majetková (materiálna, hmotná) ujma (strata), ktorú možno objektívne vyjadriť peniazmi. Občiansky zákonník nezahŕňa pod pojem škody nemajetkovú ujmu. Tato sa podľa platného právneho stavu odškodní len v prípadoch osobitne stanovených v § 444, kde sa uvádza, že pri škode na zdraví sa odškodňujú aj bolesti a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia. Keďže pojem „škoda“ je pojmom právnym je potrebné vychádzať z významu, aký má tento pojem práve v našom právnom poriadku v teórii práva a v príslušných právnych odvetviach. Úplne irelevantné je poukazovanie žalobcov na ustanovenie § 124 Trestného zákona z ktorého vyplýva, že pre potreby Trestného práva sa pod pojmom škoda rozumie tak majetková ako aj nemajetková ujma. Odlišnosť inštitútov škody a nemajetkovej ujmy neprímerane žalobcovia zľahčujú až na istú implicitnú diferenciaciu medzi nimi, kde škoda má skôr majetkovú povahu. Úplne irelevantné je aj poukazovanie žalobcov na inú definíciu škody v zákone č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Argumenty žalobcov sú celkom irelevantné pri riešení otázok týkajúcich sa Občianskeho práva a povinného zmluvného poistenia, nie iných právnych odvetví, či významu slov v neprávnom všeobecnom spisovnom

jazyku. Ak by aj žalovaný v 1. rade nesúhlasil so záverom, že je z akéhokoľvek dôvodu nevyhnutné, aby aj náhrada nemajetkovej ujmy bola krytá povinným zmluvným poistením. Aktuálna vnútroštátna právna úprava túto náhradu v povinnom zmluvnom poistení nepokrýva a v zmene tohto stavu by mohlo dôjsť iba zmenou tejto právnej úpravy. Okrem toho žalobcovia opakovane účelovo prezentujú nemajetkovú ujmu ako istý poddruh škody. Z neexistencie rozumného dôvodu neupravenia nejakej otázky v zákone, predsa podľa názoru žalovaného v 1. rade nemožno odvodiť, že táto otázka upravená je o to viac, že takéto chápanie by bolo v rozpore s významom pojmov škoda a ujma v Občianskom práve a s výslovným znením zákona o povinnom zmluvnom poistení. Žalovaný v 1. rade trvá naďalej na názore podľa ktorého ak by aj akceptoval, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/ zákona o povinnom zmluvnom poistení je potrebné vykladať ako ujma na zdraví nemožno pod neho zahrnúť ujmu spôsobenú porušením práva na rodinný a súkromný život blízkych osôb, obeť dopravnej nehody. Takýto výklad by bol jednoznačne contra legem. Pokiaľ sa týka úvahy žalobcov, ktorý uvádzajú aj definíciu pojmov škoda a ujma na zdraví v zákone č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi a zákonom č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov, kde sa uvádza, že na účely tohto zákona sa rozumie ujmu na zdraví aj morálna škoda spôsobená trestným činom znásilnenia, sexuálneho znásilnenia alebo sexuálneho zneužívania, tak aj táto definícia sa týka ujmy na zdraví iba obeť trestného činu nie nemajetkovej ujmy blízkych osôb obeť. Preto podľa názoru žalovaného v 1. rade je poukazovanie na túto definíciu irelevantné a zavádzajúce. Zároveň žalovaný v 1. rade konštatoval, že v bode 1.42 svojho vyjadrenia sa žalobcovia snažia spochybniť fakt, že eurokonformný výklad použitý súdom prvej inštancie porušuje princípy právnej istoty a zákazu retroaktivity ako základné princípy právneho štátu. K tomu žalovaný v 1. rade uviedol, že s uvedenými otázkami sa dôsledne vysporiadal Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach a dospel k jednoznačnému záveru, že ani prijatie rozsudku vo veci Haasová na posudzovaní uvedených otázok nič nemení. K odlišným záverom ústavného súdu a k zásadným formálnym aj obsahovým nedostatkom jeho uznesenia sp.zn. III.ÚS 666/2016, ako aj k úlohám ústavného súdu pri výklade hmotnoprávných otázok sa žalovaný podrobne vyjadril už v priebehu konania na čom aj naďalej trval. Otázka zahrnutia náhrady nemajetkovej ujmy pre pozostalé blízke osoby obeť dopravných nehôd nie je otázkou ústavného práva o ústavnosti, ale jednoznačne hmotnoprávnou otázkou, ktorú musia spoľahlivo vyriešiť všeobecné súdy a najvyššia súdna autorita v ich sústave - najvyšší súd, ktorý tak vyššie uvedenými rozhodnutiami aj urobil a to s jednoznačným záverom, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch príbuzných po obetiach dopravnej nehody nie je predmetom krytia povinného zmluvného poistenia. Podľa názoru žalovaného v 1. rade súd prvej inštancie nemal zaviazat žalovaných ako solidárnych dlžníkov, keďže zo žiadneho právneho predpisu aplikovateľného v tomto konaní takýto záver nemožno vyvodit. Ako uvádzajú aj žalobcovia vo svojom vyjadrení výška nemajetkovej ujmy je vecou voľnej úvahy súdu, ktorá však je limitovaná ustanovením § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka a súčasným princípom primeranosti. Práve s ohľadom na princíp primeranosti sa nemôže voľná úvaha súdu vymykať z rozumných hraníc a nemôže byť neobmedzená, je pritom pochopiteľné, že by mala zohľadňovať sumy priznávané súdmi v Slovenskej republike v obdobných prípadoch. Žalovaný v 1. rade je toho názoru, ako je aj zrejmé z jeho odvolania, že súd 1. inštancie okolnosti prípadu neposudzoval správne, a že z okolností prípadu nevyplýva opodstatnenie tak vysokej priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Žalobcovia sa nedomáhajú náhrady za ich zlé prežívanie, čo je vždy jednoznačne subjektívne, ale náhrady za zásah do ich rodinného a súkromného života, teda za nevyhnutné zmeny, ktoré v ich živote nastali v dôsledku smrti poškodeného. Od žalovaného v 1. rade nemožno žiadať, aby produkoval dôkazy vyvracajúce výpovede žalobcov, ak také dôkazy neexistujú. Žalovaný v 1. rade trvá na tom, že súd prvej inštancie výpovede žalobcov nesprávne vyhodnotil a vyvodil z nich nesprávne závery. Nespochybňuje, že vzťahy žalobcov s poškodenými boli dobré, avšak trvá na tom, že smrťou poškodeného nedošlo až tak k intenzívnemu zásahu do práv žalobcov, ktorý by odôvodňoval priznanie tak vysokej peňažnej náhrady. Súdom musí posudzovať okolnosti vždy zachovávať objektivitu a nenechať sa ovplyvňovať emóciami, čo nebolo v tomto prípade zachované, keď aj v napadnutom rozsudku sa poukazuje na nevhodné správanie žalovaného v 2. rade na pojednávaní a jeho nedostatok empatie voči žalobcom. Žalovaný v 1. rade naďalej trvá na tom, že súdom prvej inštancie priznaná náhrada nemajetkovej ujmy je neprimerane vysoká. Žalovaný v 1. rade zároveň poukázal na svoje tvrdenie v odvolaní, že znalec U.. F. pri svojom výsluchu dňa 24.05.2013 vypovedal, ako je zrejmé z vyšetrovacieho spisu, že v čase nehody poškodený nemal na hlave riadne upevnenú ochrannú prilbu, čo je najväčšou príčinou závažných mozgových zranení. U.. F. už svoj posudok nemohol bližšie objasniť vzhľadom na svoj dlhodobý veľmi nepriaznivý zdravotný stav znemožňujúci mu zúčastniť sa pojednávania, avšak z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé, že súd prvej inštancie vyhodnotil uvedené skutočnosti nesprávne a v prospech poškodeného a určite to nemožno považovať za náležité vypořádanie sa s výpoveďou U.. F., ako uvádzajú žalobcovia v

svojom vyjadrení. Žalovaný v 1. rade trvá na tom, že ďalšie navrhované znalecké dokazovanie, ktoré súd zamietol bolo dôležité pre posúdenie spoluzavinenia poškodeného a teda aj pre určenie výšky náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy, ktorých sa domáhajú žalobcovia. Nesprávny a špekulatívny je aj názor žalobcov uvedený v ich vyjadrení podľa ktorého z vykonaného dokazovania tiež vyplynula objektívna nemožnosť preukázať správne použitie prilby R. M.. Preto žalovaný v 1. rade rovnako ako v podanom odvolaní navrhuje zrušiť rozsudok a vrátiť vec na nové prejednanie a rozhodnutie v ním napadnutej časti.

22. Po nahliadnutí do spisu zaslali žalobcovia odvoláciu dupliku k odvolacej replike žalovaného v 1. rade. Zotrvali v plnom rozsahu na doterajších podaniach a vyjadreniach najmä na argumentáciu obsiahnutú v podaní označenom ako vyjadrenie k odvolaniu žalovaného v 1. a v 2. rade zo dňa 12.01.2018. K otázke gramatického výkladu pojmu škoda a k výkladu contra legem žalobcovia uviedli, že nemožno považovať záver, že pojem škoda v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení zahrňuje aj nemajetkovú ujmu za excesívny. Súčasne zdôraznili, že ak slovo škoda umožňuje výklad v zmysle, že zahrňuje aj nemajetkovú ujmu tento výklad nemôže byť považovaný za výklad contra legem. K všeobecnému teologickému výkladu žalobcovia uviedli, že pokiaľ o ňom hovoria majú tým na mysli uprednostnenie takej významnej alternatívy slova škoda, ktoré viac zodpovedá účelu právneho predpisu a právnej vety v ktorých sa nachádza. V prejednávanom prípade svedčí práve účel právnej normy a na základe neho zvolený variant výkladu pojmu škoda v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení názoru súdu prvej inštancie a žalobcov. K tvrdenému zákazu retroaktívneho pôsobenia judikatúry žalobcovia uviedli, že žalovaný v 1. rade zamieňa pojmy a ich význam. Zákaz retroaktivity sa vzťahuje na právne normy tvorené zákonodarcom. Zmenou judikatúry dochádza k zmene právneho názoru na právny predpis. Zmena judikatúry pôsobí retroaktívne, pričom takéto pôsobenie je v zásade prípustné. Žalovaný v 1. rade neuviedol žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali výnimočnosť jeho situácie a odklon od princípu retroaktívneho pôsobenia judikatúry. Pri eurokonformnom výklade - nepriamom účinku európskeho práva možno ukladať povinnosti aj súkromným subjektom a to najmä vtedy, ak ide o určujúci alebo potvrdzujúci nepriamy účinok smernice. Súdu prvej inštancie nemožno vyčítať, že sa pod vplyvom rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci Haasová, ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, zmenenej judikatúry všeobecných súdov a zohľadňujúc aj argumentáciu žalobcov odchytil od rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v čom toto svoje odchylenie náležite odôvodnil. Zaviazanie žalovaného v 1. rade a žalovaného v 2. rade zaplatiť žalobcom náhradu trov konania a uplatnenú nemajetkovú ujmu spoločne a nerozdielne v situácií, keď povinnosť plniť oboch žalovaných právne existuje na oboch stranách samo o sebe nespôsobuje žalovanému v 1. rade žiadnu ujmu na právach ani mu nepridáva žiadne povinnosti nad rámec právnej úpravy. Preto je odvolanie v tejto časti z týchto dôvodov podané neoprávnenou osobou. Podľa názoru žalobcov v predmetnom prípade je možné preskúmať vo vzťahu k výške nemajetkovej ujmy len či bola náležite a prijateľne odôvodnená. Na základe skutočností uvedených vo vyjadrení žalobcov k odvolaniu žalovaných sú tieto názoru, že odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie je v tejto časti dostačujúce. Zároveň zdôraznili, že nemajetková ujma a jej priznanie neplní len kompenzačnú funkciu, ako neustále uvádza žalovaný v 1. rade, ale tiež sankčnú (odradzujúcu) funkciu. Zároveň poukázali na znenie článku 9 ods. 1 písm. a/ Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo dňa 16.09.2009 u poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Čo sa týka znaleckého dokazovania žalobcovia zotrvali na svojom pôvodnom vyjadrení. Zo znaleckého posudku C.. E. ako aj z jeho nasledujúcej výpovede dňa 13.01.2016 nemožno vyvodit', že by zomrelý R. M. nemal v čase nehody na hlave prilbu a nevyplýva z toho ani, že by prilba R. M. bol nesprávne upnutá. Naopak z ďalších vykonaných dôkazov vyplýva, že R. M. mal v čase nehody na hlave pripevnenú prilbu. Obdobne zo znaleckého posudku U.. E.Ó. F., ako aj z výpovede U.. K. B. nemožno vyvodzovať to, čo tvrdia žalovaní. Ani z jedného z týchto posudkov totiž nemožno vyvodit' percentuálnu účasť tvrdeného, ale nepreukázaného nedostatočného upevnenia prilby na zranenia R. M., pričom znalci nemali dostatok podkladov na to, aby sa k tejto otázke mohli vyjadriť. Preto žalobcovia zotrvali na svojom návrhu tak, ako to uviedli vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného v 1. a žalovaného v 2. rade.

23. K vyjadreniu žalobcov sa vyjadril znova žalovaný v 1. rade. Trval na svojej doterajšej argumentácii, že škoda na zdraví v žiadnom prípade nezahŕňa aj nemajetkovú ujmu blízkych osôb. V rozpore s názorom žalobcov zo všetkých doteraz uvedených argumentov vyplýva práve opak, t.j. pojem škoda na zdraví použitý v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a/ zákona o povinnom zmluvnom poistení a to ani v spojení s ustanovením § 15 ods. 1 tohto zákona nazhŕňa nemajetkovú ujmu blízkych osôb spôsobenú

zásahom do ich práva na súkromie a rodinný život, opačný výklad je jednoznačne contra legem. Žalovaný v 1. rade ďalej zotrval na svojom názore, ktorý prezentoval už v priebehu konania podľa ktorého účel ustanovení zákona o povinnom zmluvnom poistení nemožno chápať ako rozhodujúce kritérium a zmysel získaný teologickým výkladom nemožno nadradiť nad zmysel vyplývajúci z doslovného znenia zákona. Čo sa týka ustálenej judikatúry ustálenou je práve judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozhodnutie sp.zn. 4Cdo/168/2009, 3Cdo/301/2012, 8Cdo/2019/2016) na ktorú opakovane poukazuje žalovaný v 1. rade podľa ktorej náhrada nemajetkovej ujmy pre pozostalé blízke osoby obetí dopravných nehôd nie je krytá z povinného zmluvného poistenia v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení. Úvahy žalobcov o retrospektívnom pôsobení zmenenej judikatúry teda nie sú vôbec na mieste, keďže zmene judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v uvedených otázkach ani nedošlo a to ani v jeho rozhodnutiach vydaných po vydaní rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-E22/12 (Haasová) zo dňa 24.10.2013. Nedostatky uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky III.ÚS 666/2016 z 11.10.2016, na ktoré sa odvolávajú žalobcovia už pritom žalovaný v 1. rade podrobne rozobral. Uvedené uznesenie je zmätočné a intelektuálne nepoctivé. Jedným z jeho problémov je, že vo svojom odôvodnení sa pokúša extenzívne vyložiť pojem škoda v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení tak, že je ním rozumieť „ujmu“. Následne však už Ústavný súd SR v analýze nepokračuje a nijako nevysvetľuje akým výkladovým zázrakom možno do pojmu škody/ujmy na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. zahrnúť aj nemajetkovú ujmu za zásah do súkromného a rodinného života a § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Zároveň žalovaný v 1. rade poukázal na to, že právne vyriešenie otázky zahrnutia náhrady nemajetkovej ujmy pre pozostalé blízke osoby obetí dopravných nehôd nie je otázkou ústavného práva o ústavnosti, ale jednoznačne hmotnoprávnou otázkou a práve riešenie tejto otázky zo strany Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je pre súdy nižšieho stupňa smerodajné. Preto žalovaný v 1. rade v napadnutej časti navrhol rozsudok zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania žalovanému v 1. rade.

24. Následne žalobcovia zaslali stanovisko k vyjadreniu žalovaného v 1. rade a požiadali opravu chyby v písaní čo do narodenia žalobkyne v 3. rade. Žalobcovia považovali za vhodné osobitne sa vyjadriť len k jednému z nosných argumentov žalovaného v 1. rade. Žalovaný v 1. rade vo svojom vyjadrení tvrdí, že podľa ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrenej v konkrétnych rozhodnutiach náhrada nemajetkovej ujmy pre pozostalé blízke osoby obetí dopravných nehôd nie je krytá z povinného zmluvného poistenia v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení. Ide o nesprávny argument, keďže judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na ktorú žalovaný v 1. rade odkazuje je prekonaná novšou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky. V tejto súvislosti považoval žalobca za potrebné poukázať na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6MCdo/1/2016 zo dňa 31.07.2017 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6Cdo/206/2017 zo dňa 27.02.2018 z ktorých citoval a konštatoval, že možno dospieť k záveru, že správnosť argumentácie žalobcov vo vzťahu ku kardinálnej otázke a to pasívnej legitimácie žalovaného v 1. rade konštatuje aj ustálená rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Otázka bola v judikatúre uzatvorená a vyriešená v prospech právneho názoru presadzovaného žalobcami. Zároveň žiadali žalobcovia o opravu dátumu narodenia žalobkyne v 3. rade, ktorá sa nemala narodiť dňa XX.XX.XXXX ako uviedli v žalobe, ale dňa 06.07.1973.

25. K stanovisku žalobcov zaslal vyjadrenie žalovaný v 1. rade. Trval naďalej na tom, že podľa ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a to rozhodnutí sp.zn. 4Cdo/168/2009, 3Cdo/301/2012, 8Cdo219/2016 náhrada nemajetkovej ujmy pre pozostalé blízke osoby obetí dopravných nehôd nie je krytá z povinného zmluvného poistenia v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení v zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6Mcdo/1/2016 obsahovali viacero nesprávnych záverov okrem iného aj ten, že spornú otázku krytia náhrady nemajetkovej ujmy pre pozostalé blízke osoby po obetiach dopravných nehôd povinným zmluvným poistením už vyriešil Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp.zn. III.ÚS 666/2016, z čoho najvyšší súd nesprávne odvodil aj nemožnosť predloženia veci na rozhodnutie veľkému senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Prítom v bode 24. odôvodnenia rozsudku najvyšší súd sám pripomína, že Ústavný súd Slovenskej republiky nie je článkom sústavy všeobecných súdov a nie je ani štvrtou inštanciou slúžiacou posudzovaniu námietok účastníkov súdnych konaní pred všeobecnými súdmi voči právnomu posúdeniu veci takýmito súdmi, avšak v rozpore s tým ďalej uvádza, že za stavu vyslovenia sa už vystavenia ústavným súdom spôsobom opísaným pod bodom 33. považuje za nepredstaviteľné, aby tu ešte existoval priestor pre opätovné zaobranie sa príslušnou otázkou zo strany veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Nesprávne

závery obsiahnuté v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 6Mcdo/1/2016 a v uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky III.ÚS 666/2016, o ktorý sa tento rozsudok opiera, ako aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6Cdo/206/2017 rozhodne nemožno považovať za „obraznú vnútroštátnu bodku“ v diskusiách k otázke krytia náhrad nemajetkovej ujmy pre pozostalé blízke osoby po obetiach dopravných nehôd povinným zmluvným poistením a otázke pasívnej vecnej legitímácie poisťovní v konaniach o náhradu tejto nemajetkovej ujmy. Práve v judikatúre najvyššieho súdu na ktorú poukázal žalovaný v 1. rade boli uvedené otázky Najvyšším súdom Slovenskej republiky podrobne riešené a závery týchto rozhodnutí sú aj logicky a argumentačne poctivo odôvodnené. Preto rozhodnutia 6Mcdo/1/2016 a 6Cdo/206/2017 nemožno považovať za spôsobilé prekonať ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky začínajúcu rozhodnutím sp.zn. 4Cdo/168/2018.

26. Uznesením č.k. 5Co/42/2018-915 zo dňa 15.11.2018 odvolací súd vrátil vec súdu prvej inštancie na postup podľa § 224 C.s.p. Odvolací súd konštatoval, že podaním doručeným Krajskému súdu v Prešove dňa 07.11.2018 žalobcovia zaslali stanovisko k vyjadreniu žalovaného v 1.rade zo dňa 04.10.2018, zároveň žiadali o opravu chyby v písaní a to konkrétne čo do dátumu narodenia žalobkyne v 3.rade. Žalobcovia uviedli, že v súdnych písomnostiach, ako aj celkovo v súdnom spise sa žalobkyňa v 3.rade označuje ako R. T., rod. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XX X. V.. V tejto súvislosti žiadali odvolací súd o opravu chyby v písaní, keďže dátum narodenia žalobkyne v 3. rade je 06.07.1973. Súd prvej inštancie uviedol dátum narodenia žalobkyne v 3. rade tak ako to uviedla sama v žalobe na deň 06.07.1976. Pokiaľ žalobkyňa tvrdí, že sa narodila 06.07.1973, bude potrebné, aby súd prvej inštancie vyžiadal doklad od žalobkyne o jej skutočnom narodení tak, aby záhlavie rozsudku i s uvedením dátumu narodenia zodpovedalo skutočnosti.

27. Uznesením č.k. 21C/156/2014-930 zo dňa 24.01.2019 súd prvej inštancie opravil záhlavie rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 21C/156/2014-722 zo dňa 19.10.2017 tak, že správne označenie žalobkyne v 3. rade je: „R. T.M., narodená XX.XX.XXXX, bytom F. XX, V.“ Súd prvej inštancie konštatoval, že právny zástupca žalobcu zaslal súdu fotokópiu občianskeho preukazu, z ktorého je zrejmé, že dátum narodenia žalobkyne v 3. rade je XX.XX.XXXX. Keďže bola zistená nesprávnosť v písomnom vyhodnotení rozsudku súd prvej inštancie v zmysle § 224 C.s.p. rozhodol o jeho oprave.

28. Odvolací súd na základe podaných odvolaní preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 379 a nasledujúcich Civilného sporového poriadku (ďalej C.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 385 C.s.p. a contrario s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove i stranám, ktoré o to požiadali dňa 29.11.2019 a zistil, že odvolania žalovaných v 1. a v 2. rade sú čiastočne dôvodné.

29. Oboznámením sa s obsahom spisu, výsledkami vykonaného dokazovania, odôvodnením napadnutého rozhodnutia, ako aj právnym posúdením uplatneného nároku o náhradu nemajetkovej ujmy súdom prvej inštancie a následne uplatnením odvolacích námietok žalovaných v 1.a 2.rade odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie postupoval v konaní správne. Správne zistil skutkový stav vo veci a vec aj správne právne posúdil. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie iba nesprávne určil výšku nemajetkovej ujmy, ktorú priznal jednotlivým žalobcom. Aj keď možno prisvedčiť žalobcom, že priznanie nemajetkovej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom Občiansky zákonník neustanovuje maximálnu a ani minimálnu výšku finančného zadostučinenia, toto musí byť primerané. Jeho zmyslom nie je byť finančnou zábezpekou, zdrojom obživy ani náhradou príjmu a nemôže ani viesť k neprimeranému obohacovaniu. V zmysle vlastnej úvahy za primeranú finančnú náhradu po zhodnotení dôkazov tak ako to urobil súd prvej inštancie a ním zisteného skutkového stavu, majú za to, že priznaná výška vybočuje z rámca riadneho rozumného uvažovania, odvolací súd má za to, že žalobkyňa v 1.rade patrí nemajetková ujma vo výške 40.000,- Eur, žalovaným v 2.a 3.rade vo výške po 10.000,- Eur a žalovaným v 4., 5., 6. a 7.rade nemajetková ujma každému po 1.000,- Eur. Čo do priznanej majetkovej ujmy, v tejto časti súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav, správne vo veci rozhodol, keď žalobe vyhovel aj čo do príslušenstva pohľadávky. Čo do príslušenstva ani relevantné námietky zo strany žalovaných v odvolacom konaní predložené neboli.

30. Pri určení konkrétnej výšky náhrady súd musí vychádzať z konkrétneho prípadu a toto rozhodnutie musí byť v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Ani odvolací súd si neosobuje právo priblížiť sa k reálnej strate a bolesti žalobcov spôsobenej predmetnou dopravnou nehodou. Finančné prostriedky v

akejkolvek výške nie sú spôsobilé zhojiť nezvratný následok. Preto výšku nemajetkovej ujmy odvolací súd ustálil v súlade s existujúcou rozhodovacou praxou súdov Slovenskej republiky. Zohľadnil, že ide o situáciu, keď obeťou dopravnej nehody bol manžel, otec a starý otec žalobcov. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy posúdil odvolací súd najmä s obsahom na jej intenzitu, rozsah a trvanie. Strata manžela žalobkyne v 1.rade, otca žalobcov v 2.a 3.rade a starého otca žalobcov v 4., 5., 6. a 7. rade bola nečakaná, tragická a žalobcami nezavinená udalosť, ktorá do ich života zasiahla a nenávratne pretrhla doterajšie väzby. Žalobcovia stratili možnosť realizovať a rozvíjať svoj život vo vzťahu k manželovi, otcovi a starému otcovi. Odvolacie námietky žalovaného v 2.rade, že existovali problémy medzi žalobcami a ich nebohým príbuzným, ktorý bol obeťou dopravnej nehody neboli žiadnym spôsobom preukázané. Z výsledkov vykonaného dokazovania, tak ako to správne vyhodnotil súd prvej inštancie vyplýva, že poškodený R. M. bol až do času dopravnej nehody napriek svojmu veku vo výbornej telesnej kondícii, vykonával všetky práce, športoval, bicykloval, lyžoval, čo žalobcovia dokumentovali aj v žalobe priloženými fotografiami a pravidelne chodil do práce do miestnej firmy P. a.s., kde vykonával údržbárske práce na základe dohody o pracovnej činnosti, o čom žalobcovia predložili potvrdenia zamestnávateľa. Žalobkyňa pri svojom výsluchu uviedla, že zostala sama, poukázala aké sú jej výdavky dnes a to, že 950,- Eur, ona má príjem po zvýšení za tri roky 540,- Eur, je posúdenie podľa jej názoru smiešne. Žili v spoločnej domácnosti 46 rokov, nerozvádzali sa, nebili sa, nemali rozdelené spálne ani rozdelené účty, mali iba jeden účet v banke. Deti tak ako sa dalo často chodili, prázdniny u nich trávili vnuci, takisto deti. Podľa názoru žalobkyne i podľa názoru odvolacieho súdu ani Bratislava nie je ďaleko. Z výsluchu žalobkyne v 1.rade zároveň vyplýva, že jej manžel učil vnukov lyžovať v G., z toho majú fotografie. Preto má odvolací súd za to, že odvolacia námietka žalovaného v 2.rade, že vzťahy medzi žalobcami a poškodeným neboli také ako ich opisujú nie je dôvodná. Uvedené skutočnosti v konaní neboli preukázané i keď možno prisvedčiť žalovanému v 2.rade, že uvedeného z jeho strany by bolo ťažké preukazovať. Odvolací súd má však za to, že pokiaľ by boli problémy v rodine, uvedené v priebehu konania by vyšlo najavo. To sa však nestalo. Čo sa týka výšky nemajetkovej ujmy, odvolací súd vychádzal z toho, že výška úrazového poistenia pri usmrtení blízkej osoby, ktorá bola zamestnancom pri dopravnej nehode a mala byť predmetom poistného krytia, aj keď podľa iného zákona, je maximálne 46.480,40 Eur. Od tejto sumy odvolací súd odvíjal svoju úvahu o výške nároku nemajetkovej ujmy a dospel k záveru, že túto je spravodlivé priznať vo výške 40.000,- Eur vo vzťahu k žalobkyne v 1.rade a nie 50.000,- Eur ako to urobil súd prvej inštancie. Preto v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Odvolací súd stále vychádzal zo skutkového stavu vo vzťahu žalobkyne v 1.rade s poškodeným tak, ako to zistil súd prvej inštancie a v plnom rozsahu na takto zistený skutkový stav poukazuje. Čo sa týka nároku žalobcov v 2.a 3.rade ako detí poškodeného, odvolací súd vychádzajúc tiež zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie a má za to, že je spravodlivé každému z nich priznať po 10.000,- Eur. Vo vzťahu k žalobcom v 4., 5., 6. a 7.rade je spravodlivé vzhľadom na to, že ide o vnúťatá poškodeného priznať im každému po 1.000,- Eur. Preto vo výške žalobu zamietol.

31. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Primárnym významom náhrady nemajetkovej ujmy je zmiernenie nepriaznivého následku neoprávneného zásahu. Nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyšliť.

32. Kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie zodpovedá aplikácia tzv. „statusu obeť“ podľa čl. 34 Dohovoru o ľudských právach, ktorú objasnil Európsky súd pre ľudské práva v prípade Scordino proti Taliansku v rozhodnutí zo 6. marca 2007 sťažnosť č. 43662/98, ako i v prípade Stanková v. Slovenská republika v rozhodnutí z 9. októbra 2007 č. sťažnosti 7205/02. Pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch súd. Nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine, a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, aj to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol (JUDr. Andrea Erdősová, PhD., Krátke pojednanie o škodách, ujmách a ich náhradách vo svetle judikatúry súdov vnútroštátnych, českých, Súdneho dvora Európskej únie i Európskeho súdu pre ľudské práva). Ústavný súd Českej republiky konštatoval, že pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch (sp. zn. I. ÚS 2844/14).

33. Odvolací súd poukazuje na závery judikatúry vo vzťahu k výške priznanej nemajetkovej ujmy. Rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 13C/126/2010-267 z 1. októbra 2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 24Co/368/2015-311 z 1. júla 2015 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 40.000,- Eur za smrť manželky žalobcu, v dôsledku protiprávneho úkonu zodpovedného subjektu (fyzickej osoby), spočívajúceho v porušení pravidiel cestnej premávky. Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 7C/256/2011-184 z 29. januára 2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č.k. 8C/264/2013-223 z 28. októbra 2013 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť manželke zomrelého vo výške 20.000 Eur. L. E. Š., P. sa vo svojom článku „Náhrada nemajetkovej ujmy (bolestné za smútok) pozostalého príbuzného, stav a východiská“ publikovanom v časopise Bulletin slovenskej advokácie č. 9/2017 na str. 6-19 venuje skúmaniu a prehľadu súdnych rozhodnutí týkajúcich sa náhrady nemajetkovej ujmy. Diverzita prístupov žalobcov je najmarkantnejšia v uplatnených sumách náhrady nemajetkovej ujmy. Prirodzene najpočetnejšie sú žaloby pozostalých, prevažne maloletých detí (33), ktoré si uplatnili náhrady od 100, 66, 50, 49, 33, 22, 10 až do 8 tisíc Eur. Pozostalých 7 manželov si uplatnilo náhrady zhruba od 200, 100, 90, 83, 70, 40, 10 až do 8 tisíc Eur. Manželom priznané náhrady sa pohybujú vo výškach od 100, 70, 50, 45, 40, 33, 26, 23, 22,20, 10, 8, 6, 5 až do 4 tisíc Eur. Náhrady priznané maloletým deťom sú od 100, 35, 23, 22, 15,13, 10, 8, 6 až do 5 tisíc Eur.

34. Mimoriadna závažnosť vzniknutej ujmy u žalobkyne v 1.rade je daná okolnosťami, za ktorých došlo k porušeniu práv, k usmrteniu manžela i okolnosťami jeho hospitalizácie a zdravotného stavu po úraze až do jeho smrti. Podľa názoru odvolacieho súdu priznaná výška nemajetkovej ujmy 40.000,- Eur zodpovedá požiadavke primeranosti a proporcionálnej náhrady utrpenia žalobkyne v 1.rade. Tak je to aj vo vzťahu k žalobcom v 2. a 3.rade, kde odvolací súd zohľadnil, že títo nebývali s poškodeným v spoločnej domácnosti, ale existovali tam citové väzby a zároveň vzájomná pomoc tak zo strany žalobcov v 2.a 3.rade vo vzťahu k poškodenému, ako aj naopak. Vo vzťahu k vnúčatám poškodeného, teda žalobcom v 4.až 7.rade odvolací súd zohľadnil ich vek a zároveň to, že vodiacimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia tak, aby bol dosiahnutý cieľ kompenzácie. Podľa názoru odvolacieho súdu je výška odškodnenia vo vzťahu k žalobcom v 4. až 7.rade vo výške 1.000,-Eur vzhľadom na okolnosti prípadu a skutkový stav zistený súdom prvej inštancie primeraná.

35. Vzhľadom na vyššie uvedené čo do výšky priznanej nemajetkovej ujmy akceptoval odvolací súd odvolacie námietky žalovaných v 1.a 2.rade, že táto nebola primeraná i vzhľadom na rozhodovaciu prax súdov Slovenskej republiky k tejto otázke tak, ako ho popísal odvolací súd vyššie.

36. Vo vzťahu k námietke pasívnej legitímácie žalovaného v 1.rade odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na dôvody uvedené v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 6MCdo/1/2016 zo dňa 31.07.2017. Odvolací súd súhlasí s názorom, že pri výklade aplikácií právnych predpisov nemožno opomíňať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a podobne. I podľa názoru odvolacieho súdu rozširujúci výklad pojmu „škoda“ pre účely zodpovednostného zákona je aj ústavne konformným, pretože zmiernuje, respektíve odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením, t.j. poistením pri pracovných úrazoch a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že tak ako uviedol vyššie, pri stanovení hranice nemajetkovej ujmy vychádzal z hranice stanovenej pri zákonnom úrazovom poistení. Podľa názoru odvolacieho súdu je žalovaný v 1.rade, tak ako to vyriešil súd prvej inštancie, pasívne legitimovaným vo veci. Odvolací súd súhlasí s názorom Najvyššieho súdu, ktorý vo svojom rozhodnutí sp.zn. 6MCdo/1/2016 zo dňa 31.07.2017 uviedol, že dôvodom, pre ktorý v čase prejednávanej veci neprichádza do úvahy predloženie veci veľkému senátu bolo to, že v čase nasledujúcom po rozhodnutiach Najvyššieho súdu sp.zn. 4Cdo/168/2009 a 3Cdo/301/2012 a zároveň predchádzajúcom rozhodovaní v prejednávanej veci spornú právnu otázku riešil a tiež vyriešil Ústavný súd SR. Tento skutočne vo viacerých ním posudzovaných veciach odmietol sťažnosti poisťovní namietajúcich porušenie základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov ustalaťujúcimi krytie aj nemajetkovej ujmy pozostalých poistením podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení. V rámci odôvodnenia uznesenia z 11.10.2016 sp.zn. III. ÚS 666/2016 uzavrel, že pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2011 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný excenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti s cieľom maximálnej nožnej miery rešpektovania

cieľov relevantnej unijnej regulácie. Aj keď to žalovaný v 1.rade v rámci odvolania i vyjadrení rozporuje, i odvolací súd má za to, že takýto záver je potrebné považovať za „obraznú vnútroštátnu bodku“ s diskusiou na tému krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a pasívnej legitímácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi.

37. Z dôvodov uvedených vyššie preto odvolací súd neakceptoval odvoláciu námietku žalovaného v 1.rade o nedostatku jeho pasívnej legitímácie a zároveň mal za to, že nie je namieste prerušiť konanie podľa ust. § 162 ods. 1 písm. c/ C.s.p., a preto návrh žalovaného v 1.rade na prerušenie konania zamietol. Niet dôvod podávať návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom Európskej únie. Otázka je podľa názoru odvolacieho súdu vyriešená.

38. Čo sa týka odvolacej námietky žalovaného v 2.rade čo do spoluúčasti poškodeného a zamietnutia návrhu na doplnenie dokazovania navrhnuté žalovanými v 1. a 2.rade znaleckým dokazovaním na určenie miery spoluzodpovednosti poškodeného na vzniku škody nepoužitím prilby poškodeným, odvolací súd uvádza, že plne súhlasí s výsledkami vykonaného dokazovania i so záverom súdu prvej inštancie, že vykonanie znaleckého dokazovania by bolo neúčelné vzhľadom na už vykonané znalecké dokazovanie a jeho nariadenie nie je odôvodnené preukázaným skutkovým stavom. Na skutkový stav zistený súdom prvej inštancie odvolací súd poukazuje v plnom rozsahu a súhlasí ako súd prvej inštancie uvedené vyhodnotil.

39. Preto odvolací súd potvrdil rozsudok v spojení s opravným uznesením vo výroku II. o povinnosti žalovaných v 1.a 2.rade zaplatiť žalobkyni v 1.rade majetkovú ujmu v sume 7.446,33 Eur s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne od 03.12.2014 do zaplataenia a nemajetkovú ujmu v sume 40.000,- Eur a povinnosti žalovaných v 1. a 2.rade zaplatiť žalobcom v 2. a 3.rade každému nemajetkovú ujmu v sume 10.000,- Eur a o povinnosti žalovaných v 1. a 2.rade zaplatiť žalobcom v 4., 5., 6. a 7. rade nemajetkovú ujmu každému po 1.000,- Eur okrem časti týkajúcej sa spôsobu splnenia záväzku žalovanými (§ 387 ods.1,2 C.s.p.).

40. Odvolací súd má za to, že odvolacia námietka žalovaných čo do uloženia povinnosti obom žalovaným ako spoločnej a nerozdielnej je dôvodná. Právny základ nároku voči každému zo žalovaných je iný, preto v danom prípade bolo namieste zohľadniť odvolacie námietky žalovaných a zmeniť rozsudok vo výroku o spôsobe plnenia záväzku žalovanými tak, že prisúdené sumy sú žalovaní v 1.a 2.rade povinní zaplatiť žalobcom v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť plniť druhému žalovanému. Odvolací súd vychádzal z toho, že plniť spoločne a nerozdielne konzumuje uloženie povinnosti tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť plniť druhému žalovanému. Preto nerozhodoval ultra petitem, pokiaľ v tejto časti rozsudok zmenil. Zamietnutie žaloby v prevyšujúcej časti zahŕňa v sebe zamietnutie žaloby vo vzťahu k žalobkyni v 1.rade nad sumu 40.000,- Eur, teda čo do sumy 10.000,- Eur, vo vzťahu k žalovaným v 1.a 2.rade nad sumu 10.000,- Eur, teda u každého po 10.000,- Eur a vo vzťahu k žalobcom v 4., 5., 6., a 7.rade nad sumu 1.000,- Eur, teda u každého po 9.000,- Eur. Zároveň zahŕňa v sebe aj zamietnutie žaloby o určenie záväzku spoločne a nerozdielne. Ide o zamietnutie žaloby vo zvyšku napadnutej časti (§ 388 C.s.p.).

41. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods.1 C.s.p. v spojení s ust. § 255 ods.1 C.s.p. Odvolací súd priznal úspešným žalobcom nárok na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania vo vzťahu k žalovaným v 1. a 2.rade v plnej výške z prisúdenej sumy s tým, že o výške nároku rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením. Odvolací súd aj keď vo vzťahu k priznanej sume 7.446,33 Eur sa jedná o majetkovú ujmu má za to, že vzhľadom na charakter žaloby a pomer majetkovej ujmy k ujme nemajetkovej je spravodlivé priznať žalobcom nárok na náhradu trov konania z prísudku a výpočet výšky trov konania nekomplikať.

42. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3: 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.